

Paikkonna tervisemõjurite uuring 2011

Lääne-Virumaa raport

Analüüsiraporti koostas Tervise Arengu Instituut (TAI) koostöös Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskusega (RAKE). Raport on valminud Euroopa Sotsiaalfondi kaasrahastamisel 2013. aastal.

Raporti koostajad: Karl Viilmann (TAI)
Kerly Espenberg (RAKE)
Katrín Humal (RAKE)
Jürgen Lina (RAKE)
Oliver Nahkur (RAKE)
Tarmo Puolokainen (RAKE)

Raporti koostajad soovivad tänada uuringu planeerimise ja teostamise erinevates etappides, perioodil 2010-2013 osalenud inimesi: Laura Aaben, Anneken Metsoja, Maali Käbin, Krystiine Liiv, Eha Nurk, Aire Trummal, Tiia Pertel, Ardo Matsi, Mare Ruuge (TAI).

SISUKORD

Sisukord	3
Sissejuhatus	4
Metoodika	5
Vastajate taust	6

TULEMUSED

1. Tervises seisund	7
2. Toitumine	20
3. Alkohol	25
4. Suitsetamine	35
5. Narkootikumid	42
6. Sotsiaalsed suhted	46
7. Vaimne tervis	52
8. Kehaline aktiivsus	55
9. Seksuaaltervis	63
10. Turvalisus ja ohutus	67

LISAD

Lisa 1. Tervises seisund	72
Lisa 2. Toitumine	76
Lisa 3. Alkohol	78
Lisa 4. Suitsetamine	81
Lisa 5. Narkootikumid	84
Lisa 6. Sotsiaalsed suhted	85
Lisa 7. Vaimne tervis	90
Lisa 8. Kehaline aktiivsus	91
Lisa 9. Seksuaaltervis	95
Lisa 10. Turvalisus ja ohutus	96

SISSEJUHATUS

Käesolev raport annab ülevaate Lääne-Virumaa elanike tervise seisundist, tervisekäitumisest ja tervist mõjutavatest teguritest tuginedes paikkonna¹ terviseõjurite uuringu andmetele.

Paikkonna terviseõjurite uuringu eesmärgiks on suurendada kohalike teadlikkust oma paikkonna elanike tervisekäitumisest ja seda mõjutavatest teguritest. Andmeid on võimalik kasutada kohalike rahvatervise tegevuste planeerimisel ja elluviimisel.

Uuringu andmed koguti postiküsitluse meetodil. Küsitleti elanikke vanuses 15-70 eluaastat, 77 Eesti kohalikust omavalitsusest. Valimi üldmaht oli 9668 isikut, lõplikuks uuringu tagasiside määraks kujunes 43,8% (vastajaid 4239). Lääne-Virumaalt osales uuringus 275 inimest.

Uuringu ankeet koosnes 10 peatükist:

1. tervise seisund
2. toitumine
3. alkoholi tarvitamine
4. tubaka tarvitamine
5. narkootikumide tarvitamine
6. sotsiaalsed suhted
7. vaimne tervis
8. kehaline aktiivsus
9. seksuaalervis
10. turvalisus ja ohutus

Raportis on välja toodud maakonna andmed nimetatud peatükkide kaupa. Esmalt on esitatud näitaja jaotused uuringus osalenud omavalitsustes koos maakonna ja Eesti keskmisega. Seejärel on kirjeldatud maakonna keskmise näitaja olulisimaid erisusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes ning analüüsitud uuritava näitaja seoseid teiste tunnustega. Raporti lisana on esitatud näitajate protsentuaalsed jaotused sotsiaal-demograafiliste taustatunnuste kategooriate lõikes.

Paikkonna terviseõjurite uuring viidi läbi Euroopa Sotsiaalfondi raamprogrammi „Tervislikke valikuid toetavad meetmed 2010-2013“ raames.

¹ Paikkond – maavalitsuse või ühe või mitme kohaliku omavalitsuse territoorium koos seal elavate inimestega.

Allikas: Kasmel, A., Lipand, A., 2007. Tervisedenduse teooria ja praktika I. Sissejuhatus salutoloogiasse. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda.

METOODIKA

Paikkonna terviseõjurite uuringu üldkogumi moodustasid rahvastikuregistris registreeritud Eesti elanikud vanuses 15-70 aastat. 2010. aasta 1. detsembri seisuga kuulus sellesse rühma 1 001 216 inimest.

Uuringu teoreetiline üldvalim oli 10 000 inimest, valimi lõplikuks suuruseks kujunes 9668 inimest. Uuringu territoriaalse üldkogumi moodustasid Eesti 226 kohaliku omavalitsust (edaspidi KOV). Igast maakonnast kaasati uuringusse 3-6 KOVi. Valimi koostamisel arvestati iga valimisse haaratud KOVi soolis-vanusest jaotust järgnevates vanusgruppides: 15-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-70 aastat.

Uuringu valim põhineb kohalike omavalitsuste tüpoloogial, mille aluseks on Eesti asustussüsteemi keskuste hierarhia ja KOVi asend Eesti regionaalses süsteemis. Lähtudes tüüpilistest erinevustest elanike elukeskkonnas ja elulaadis ning kohalike tervise-, sotsiaalse kaitse ja vaba aja teenuste iseloomust, eristatakse kuus tüüpi KOV üksusi²:

Tüüp 1: **Pealinn** (Tallinn)

Tüüp 2: **Regionaalsed keskused** (Tartu, Narva, Kohtla-Järve, Pärnu)

Tüüp 3: **Maakonnakeskused** (v.a. Tallinn, Tartu ja Pärnu)

Tüüp 4: **Suuremate keskuste vahetu tagamaa**. Siia kuuluvad KOVid, mis piirnevad suuremate keskustega, aga samuti ajalooliselt keskustega seotud satelliitlinnad (Saue, Maardu, Narva-Jõesuu ja Sindi).

Tüüp 5: **Piirkondlikud linnalised keskused**. Siia kuuluvad suuremate keskuste tagamaast väljapool asuvad KOVid, mille suurima asula (piirkondlikud keskused) elanike arv on vähemalt 1000 inimest (Harjumaal vähemalt 2000).

Tüüp 6: **Maavallad ja mikrolinnad**. Siia kuuluvad KOVid, mis ei kuulu teistesse tüüpidesse.

Uuringu andmed on kaalutud vastavalt soole ja vanusele (vanusgrupid: 15-24, 25-34, 35-44, 45-54, 55-70 aastat), arvestades omavalitsusüksuste ja maakondade rahvastiku jaotust. Uuringu andmete kaalumisel on arvestatud Eesti rahvastiku näitajaid, sh rännet seisuga 01.12.2010.

Igas peatükis on välja toodud põhinäitajate jaotus: soo, vanuse ja hariduse lõikes, kui ei ole märgitud teisiti. Teiste sotsiaal-demograafiliste tunnuste seosed on esitatud vaid siis, kui esines suuri erinevusi. Põhinäitajate omavaheliste seoste (nt alkoholi tarvitamine ja tervise enesehinnang) statistilist olulisust on kontrollitud kasutades hii-ruut testi, olulisuse nivooks on $P < 0,05$.

Uuringu käigus arvatud suhtarvud on esitatud komakohtadeta. See tähendab, et arvud on ümardatud kuni ühelisteneni. Sellest tulenevalt võib raporti joonistel ja tabelites esineda olukordi, kus protsentide summa ühe tunnuse kategooriate lõikes ei tule täpselt 100%, vaid hoopis 99% või 101%.

Analüüsis on läbivalt kasutatud järgmisi vanusegruppide nimetusi: noored – 15-34 aastased, keskealised – 35-54 aastased ja vanemaealised – 55-70 aastased. Tööturu staatuse järgi loetakse mitteaktiivseteks vastajaid, kes küsimustiku täitmise hetkel olid: õpilased, üliõpilased, kodused või mittetöötavad pensionärid.

Analüüsis on kasutatud mõistet ostujõud, mis on arvatud sõltuvalt sellest, kas vastajad said koheselt, järelmaksuga või ei saanud üldse endale lubada järgnevaid kaupu: tolmuimeja (95 eurot), külmkapp (350 eurot), televiisor (640 eurot).

² Sepp, V. (2011). Paikkonna terviseõjurite uuringu valim. Konsultatsiooni- ja koolituskeskus Geomedia, Tartu. Tellija: Tervise Arengu Instituut.

VASTAJATE TAUST

Lääne-Virumaal kaasati küsitluse kokku viis omavalitsusüksust: linnadest Rakvere ja valdadest Rakvere, Haljala, Tamsalu ja Rägavere. Omavalitsuse tüüp, valim, vastajate arv ja tagasiside määr on esitatud haldusüksuste lõikes tabelis 0.1.

Tabel 0.1. Valimi maht uuringus osalenud haldusüksuste lõikes

	Eesti	Lääne-Virumaa	Rakvere linn	Rakvere vald	Haljala vald	Tamsalu vald	Rägavere vald
KOV tüüp	-	-	Tüüp 3	Tüüp 4	Tüüp 5	Tüüp 5	Tüüp 6
Valim	9668	626	149	121	120	119	117
Vastajate arv	4239	275	72	44	57	55	47
Tagasiside määr	44%	44%	48%	36%	48%	46%	40%

Järgnevalt on esitatud ülevaade elanikkonna taustast (tabel 02). Võrreldes omavalitsusi võib välja tuua järgmised erinevused:

- ▶ Rägavere vallas on vastajate hulgas kõige enam mehi (65%);
- ▶ Rakvere linnas on vastajate hulgas kõige enam naisi (52%);
- ▶ Tamsalu vallas on vastajate hulgas kõige enam noori (46%);
- ▶ Haljala vallas on vastajate hulgas kõige enam keskealisi (39%);
- ▶ Haljala vallas on vastajate hulgas kõige enam vanemaealisi (27%);
- ▶ Rägavere vallas on kõige enam alg- või põhiharidusega vastajaid (41%);
- ▶ Rakvere vallas on kõige enam keskharidusega vastajaid (56%);
- ▶ Rägavere vallas on kõige enam kõrgharidusega vastajaid (24%);
- ▶ Rägavere vallas on kõige enam töötavaid vastajaid (69%);
- ▶ Tamsalu vallas on kõige enam töötuid vastajaid (8%);
- ▶ Rakvere vallas on kõige enam tööturul mitteaktiivseid vastajaid (46%).

Tabel 0.2. Lääne-Virumaa vastajate jagunemine sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes, %*

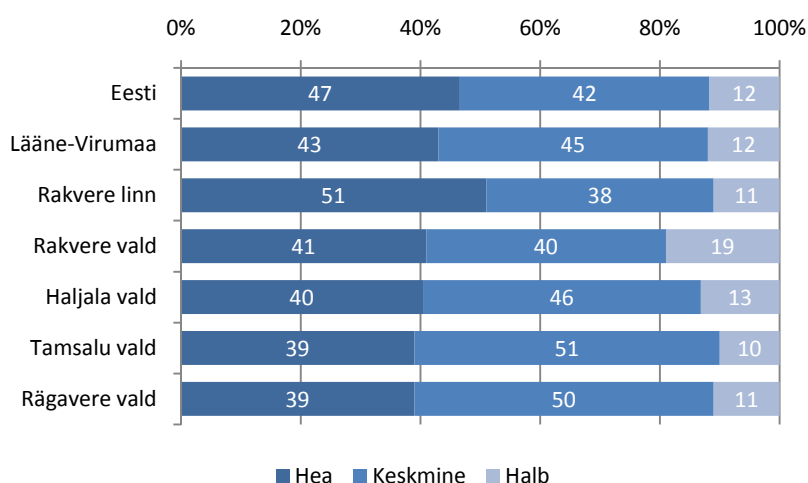
	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Eesti	48	52	39	37	24	26	45	30	63	5	32
Lääne-Virumaa	52	48	43	35	23	34	48	17	61	5	34
Rakvere linn	48	52	44	37	18	32	45	23	65	2	33
Rakvere vald	53	47	45	34	21	26	56	18	52	2	46
Haljala vald	49	51	34	39	27	37	51	12	59	4	37
Tamsalu vald	52	48	46	29	25	35	51	14	61	8	31
Rägavere vald	65	35	44	37	20	41	35	24	69	7	24

*Suhtarvud on arvutatud uuringu kaalutud andmete põhjal.

1. TERVISE SEISUND

1.1. TERVISE ENSEHINNANG

Vastajatel paluti anda hinnang oma tervisele. Tegu on inimese enda tunnetusega oma tervisliku seisundi kohta. Lääne-Virumaa vastajate hinnang oma tervisele sarnaneb Eesti keskmisega – 43% Lääne-Virumaa vastajatest peavad oma tervist heaks (joonis 1.1). Omavalitsuste lõikes esineb tervise enesehinnangus erisusi. Rakvere linnas hindab oma seisundit heaks 51% ning Tamsalu vallas ja Rägavere vallas on näitaja 39%.

Joonis 1.1. Tervise enesehinnang

Hea tervise enesehinnanguga on:

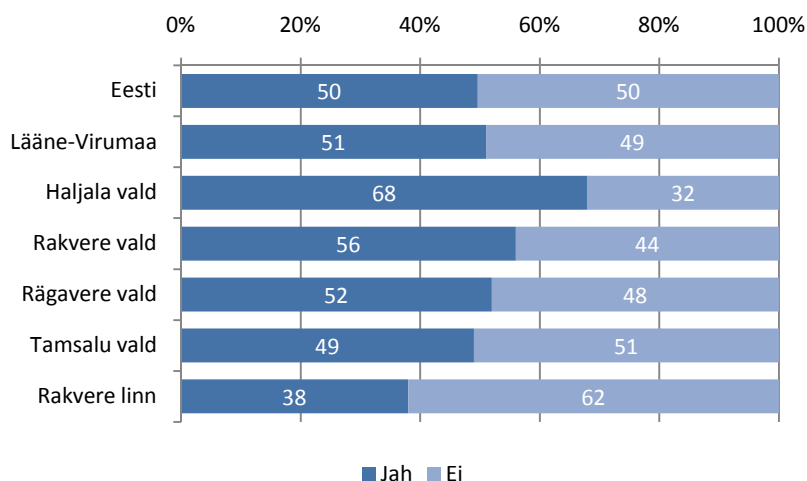
- ▶ pigem noored (60%) kui keskealised (41%) ja vanemaealised (12%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (58%) kui alg- või põhiharidusega (39%) ja keskharidusega (39%) vastajad;
- ▶ pigem ilma lasteta (48%) ja täisealiste lastega (43%) kui alaealiste lastega (33%) leibkondade liikmed;
- ▶ pigem need, kellel ei ole pikaajalist kroonilist haigust;
- ▶ pigem need, kes ei ole tervise seisundi tõttu piiratud toimetulekuga.

Tabel 1.1. Tervise enesehinnangu seosed teiste tunnustega, %

		Hea	Keskmine	Halb	Kokku
Pikaajaline haigus	Jah	16	61	23	100
	Ei	71	29	0	100
Tervise seisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	17	55	28	100
	Pole piiratud	60	40	0	100

1.2. KROONILISED TERVISEPROBLEEMID

Pikaajalisi kroonilisi haigusi või terviseprobleeme esineb Lääne-Virumaal sarnasel määral Eesti keskmisega ehk ligikaudu pooltel vastajatel (joonis 1.2). Kõige enam on pikaajalise kroonilise haiguse põdejad Haljala vallas (68%) ja kõige vähem Rakvere linnas (38%).

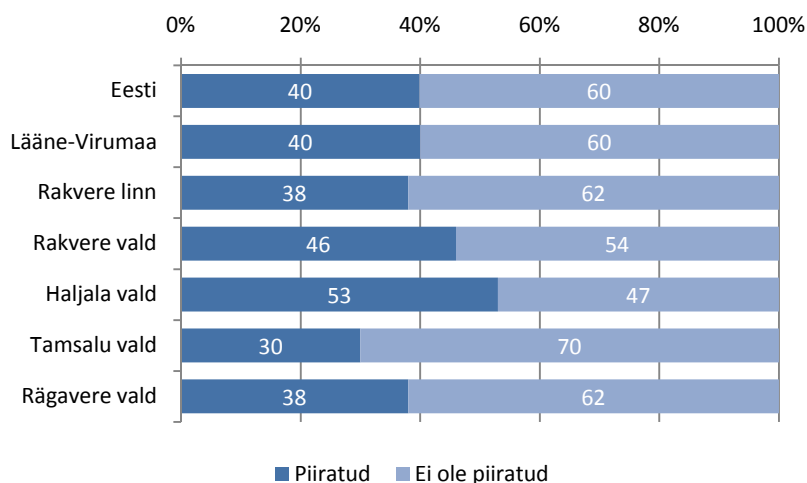
Joonis 1.2. Pikaajaline krooniline haigus või terviseprobleem

Pikaajalisi kroonilisi haigusi või terviseprobleeme esineb:

- ▶ sagedamini naistel (57%) kui meestel (45%);
- ▶ sagedamini vanemaealistel (84%) kui keskealistel (52%) ja noortel (32%);
- ▶ sagedamini mitteaktiivsetel (63%) kui töötavatel (45%) ja töötutel (43%);
- ▶ sagedamini kõrge (59%) kui madala (50%) ja keskmise (47) ostujõuga vastajatel;
- ▶ sagedamini alaealiste lastega (62%) ja täisealiste lastega (54%) kui ilma lasteta (44%) leibkondade liikmete hulgas.

1.3. TERVISEST TINGITUD PIIRANGUD

Tervise tõttu piiratud igapäevase toimetulekuga vastajate osakaal on Lääne-Virumaal (40%) võrdne Eesti keskmisega (joonis 1.3). Lääne-Virumaa omavalitsustest on enim tervise tõttu piiratud toimetulekuga vastajaid Haljala vallas (53%) ja kõige vähem Tamsalu vallas (30%).

Joonis 1.3. Tervise seisundi tõttu piiratud igapäevane toimetulek

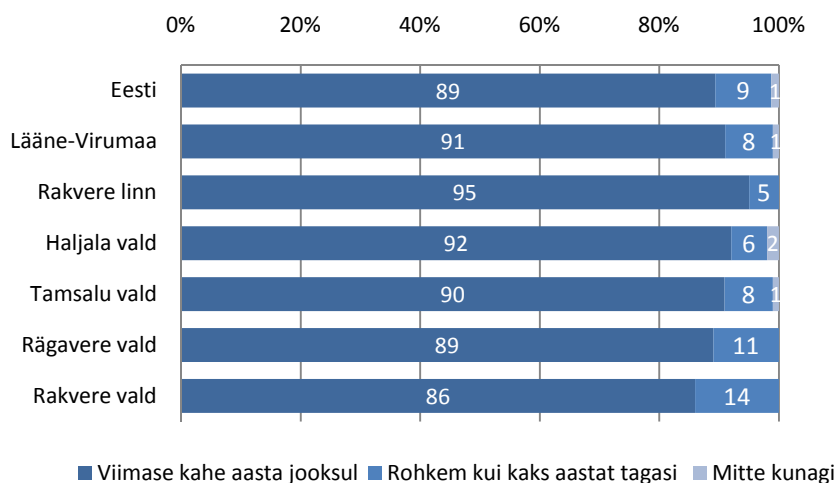
Tervise seisundi tõttu piiratud igapäevase toimetulekuga vastajate osakaal on kõrgem:

- ▶ pigem naistel (49%) kui meestel (31%);
- ▶ pigem vanemaealistel (55%) kui keskealistel (44%) ja noortel (27%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (47%) kui keskharidusega (38%) ja kõrgharidusega (29%) vastajatel;
- ▶ pigem mitteaktiivsetel (60%) kui töötutel (38%) ja töötavatel (28%).

1.4. TERVISENÄITAJATE MÕÕTMINE JA KONTROLL

Vererõhu mõõtmine

Sarnaselt Eesti keskmisele on Lääne-Virumaal 91% vastajatest viimase kahe aasta jooksul vererõhku mõõdetud (joonis 1.4). Näitaja on kõrgeim Rakvere linnas (95%) ja madalaim Rakvere vallas (86%).

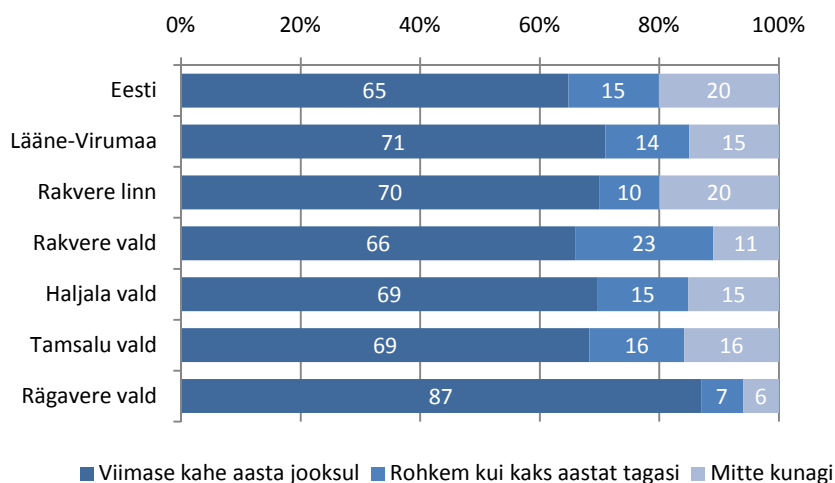

Joonis 1.4. Vererõhu mõõtmine

Uuringule eelnenud kahe aasta jooksul on vererõhku mõõdetud pigem vanemaealistel (95%) ja noortel (95%) kui keskealistel vastajatel (85%).

Kolesterooli mõõtmine

Vastajaid, kellel pole elu jooksul kunagi vere kolesterooli taset määratud on Lääne-Virumaal 15%, mis on madalam kui Eestis keskmiselt 20% (joonis 1.5). Viimase kahe aasta jooksul on oma vere kolesterooli taset lasknud määrata 71% maakonna vastajatest, mis on kõrgem Eesti keskmisest (65%). Vastav näitaja on kõige kõrgem Rägavare vallas (87%) ja madalaim Rakvere vallas (66%). Rakvere linnas on kõige enam vastajaid (20%), kellel pole vere kolesterooli taset kunagi mõõdetud.

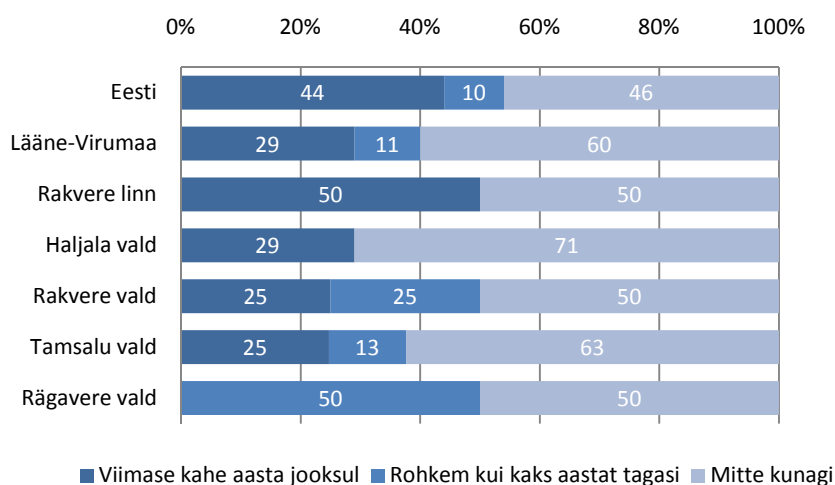
Joonis 1.5. Vere kolesterooli taseme määramine

Vere kolesterooli taset on viimase kahe aasta jooksul määratud:

- ▶ sagedamini vanemaealistel (87%) kui keskealistel (73%) ja noortel (55%);
- ▶ sagedamini kõrgharidusega (80%) kui keskharidusega (69%) ja alg- või põhiharidusega (69%) vastajatel.

Eesnäärme kontroll

Eesnäärme uuringus osalemise kohta paluti vastata vaid 55-70 aastastel meestel. Viimase kahe aasta jooksul on uuringus osalenud 29% Lääne-Virumaa meestest, mis on madalam Eesti keskmisest 44% (joonis 1.6). Kõige kõrgem on näitaja Rakvere linnas (50%) ja madalaim Rägavere vallas, kus üksi vastaja polnud viimase kahe aasta jooksul eesnäärme uuringul käinud. Mitte kunagi eesnäärme kontrollis käinud vastajaid on kõige enam Haljala vallas (71%).

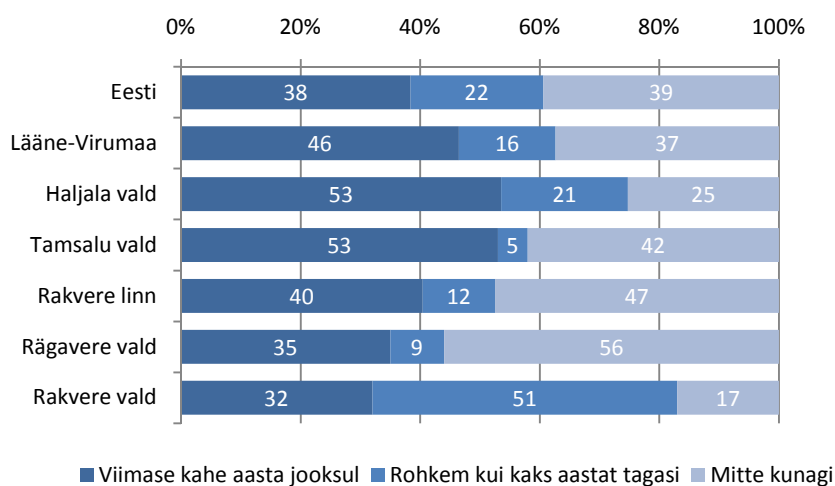

Joonis 1.6. Eesnäärme uuringus osalemine
(vastasid ainult mehed vanuses 55-70 aastat)

Viimase kahe aasta jooksul on eesnäärme kontrollis käinud pigem alg- või põhiharidusega (35%) ja keskharidusega (34%) kui kõrgharidusega (0%) mehed.

Mammograafia

Mammograafia uuringus osalemise kohta paluti vastata vaid 35-70 aastastel naistel. Viimase kahe aasta jooksul on uuringus osalenud 46% Lääne-Virumaa naistest, näitaja on kõrgem Eesti keskmisest 38% (joonis 1.7). Kõrgeim on näitaja Haljala vallas ja Tamsalu vallas (53%) ning madalaim Rakvere vallas (32%). Rägavere vald tõuseb esile selle poolest, et sealsetest vähemalt 35-aastastest naistest pole 56% mammograafia uuringus kunagi osalenud.

Joonis 1.7. Mammograafia uuringus osalemine
(vastasid ainult naised vanuses 35-70 aastat)

Viimase kahe aasta jooksul on mammograafia uuringus osalenud:

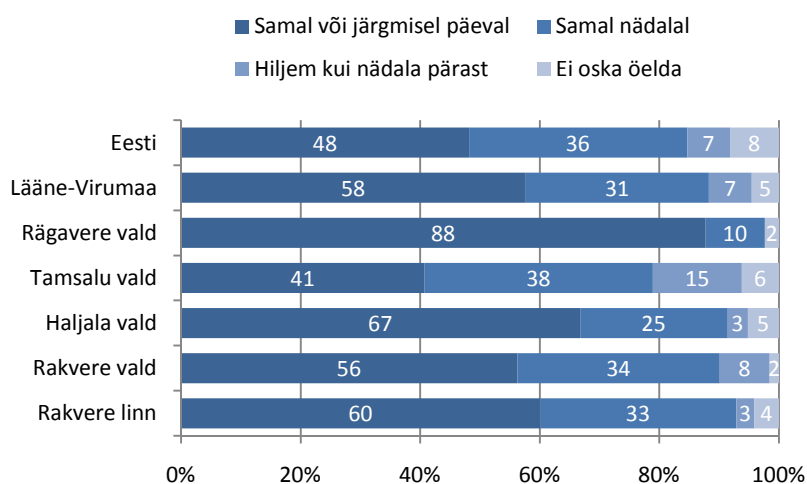
- ▶ pigem vanemaealised (54%) kui keskealised (40%) naised;
- ▶ kõrgem alg- või põhiharidusega (58%) kui kõrgharidusega (45%) ja keskharidusega (41%) naised.

1.5. TERVISETEENUSTE KÄTTESAADAVUS

Uuringus küsiti vastajatelt, kui kiiresti saaksid nad vajadusel külastada perearsti või -õde, hambaarsti ja psühholoogilist nõustajat. Vastusteks oli võimalik märkida samal või järgmisel päeval, samal nädalal, hiljem kui nädala pärast või ei oska öelda.

Perearst ja pereõde

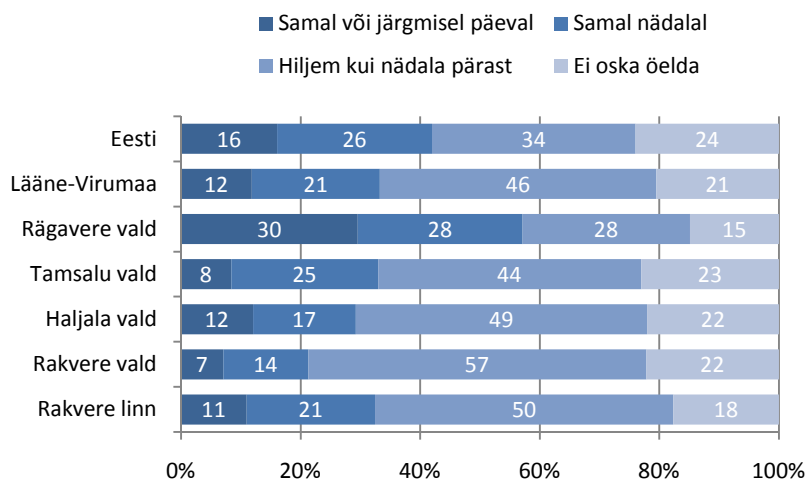
Lääne-Virumaal on perearsti või -õe teenus kättesaadav samal või järgmisel päeval 58% vastajatele (joonis 1.8), mis on kõrgem Eesti keskmisest 48%. Kõige kõrgem on samal või järgmisel päeval perearsti või -õe teenuse kättesaadavus Rägavere vallas (88%) ja madalaim Tamsalu vallas (41%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 1, tabel 1.8).

Joonis 1.8. Perearsti või -õe teenuse kättesaadavus

Hambaarst

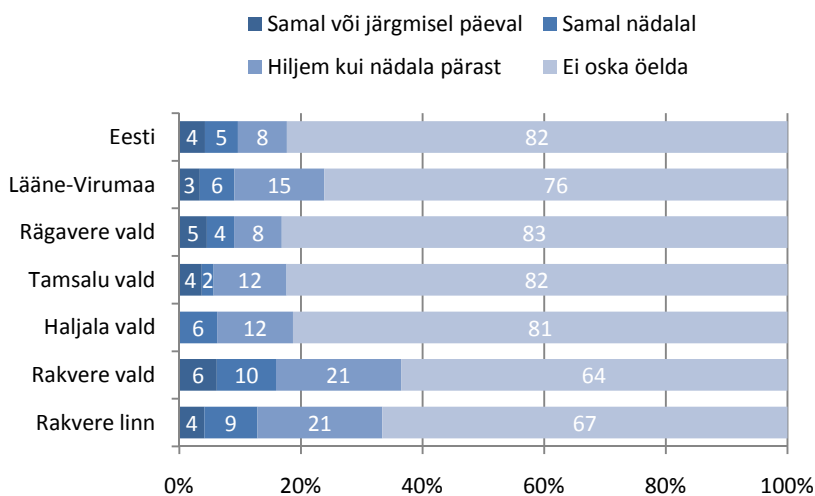
Samal või järgmisel päeval pääseb hambaarstile 12% Lääne-Virumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 1.9). Näitaja on kõrgeim Rägavere vallas (30%) ja madalaim Rakvere vallas (7%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 1, tabel 1.9).

Joonis 1.9. Hambaarsti teenuse kättesaadavus

Psühholoogiline nõustamine

Enamus vastajaid nii Eestis keskmiselt kui Lääne Virumaal ei osanud küsimusele psühholoogilise nõustamisteenuse kättesaadavuse kohta vastata (joonis 1.10). See võib peegeldada madalat teadlikkust teenuse kättesaadavusest või viidata teenuse puudumisele. Kõige enam oskasid teenuse kättesaadavusele hinnangut anda Rakvere valla ja Rakvere linna vastajad, kellest enamik hindasid teenuse ootejärjekorda pikemaks kui üks nädal. Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 1, tabel 1.10).

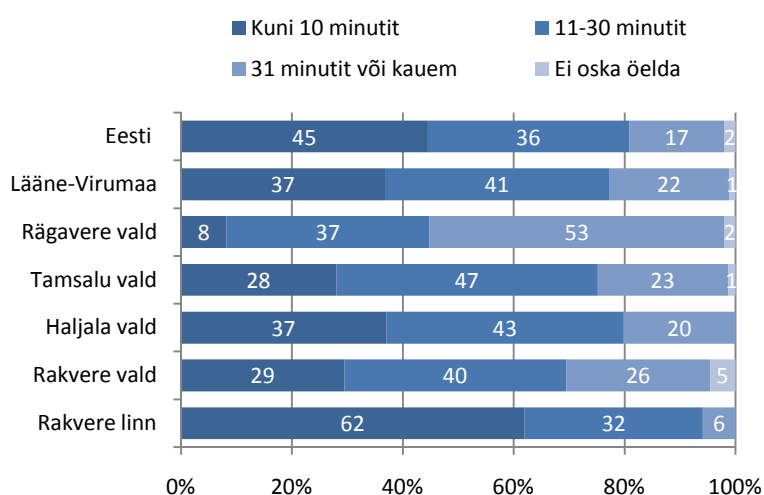
Joonis 1.10. Psühholoogilise nõustamisteenuse kättesaadavus

1.6. RAVIMITE, TOIDUKAUPADE, ALKOHOLI JA TUBAKATOODETE KÄTTESAADAVUS

Uuringus küsiti vastajatelt kui palju kuluks neil aega oma kodust tulles, et osta ravimeid, toidukaupu, alkoholi või tubakatooteid. Vastusteks oli võimalik märkida kuni 10 minutit, 11-30 minutit, 31 minutit või kauem või ei oska öelda.

Ravimite kättesaadavus

Ravimite kättesaadavus kuni 10 minuti jooksul on Lääne-Virumaal (37%) madalam Eesti keskmisest (45%) (joonis 1.11). Näitaja on kõige kõrgem Rakvere linnas (62%) ja madalaim Rägavere vallas (8%).

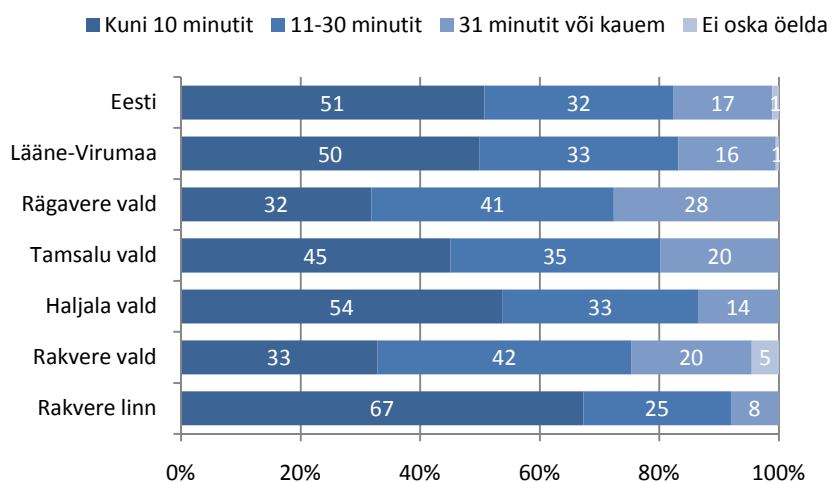

Joonis 1.11. Ravimite kättesaadavus

Kuni 10 minuti jooksul on ravimid kättesaadavad pigem noortele (41%) ja keskealistele (39%) kui vanemaealistele (25%) vastajatele.

Toidukaupade kättesaadavus

Toidukaupade kättesaadavus kuni 10 minuti jooksul on Lääne-Virumaal (50%) sarnane Eesti keskmisele (joonis 1.12). Näitaja on kõrgeim Rakvere linnas (67%) ja kõige madalam Rägavere vallas (32%).

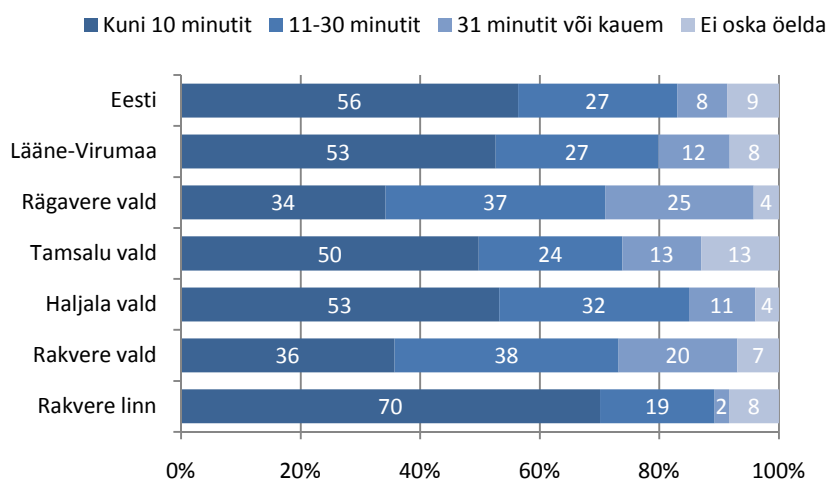
Joonis 1.12. Toidukaupade kättesaadavus

Toidukaubad on kuni 10 minuti jooksul kättesaadavad:

- ▶ pigem noortele (61%) kui keskealistele (50%) ja vanemaealistele (28%);
- ▶ pigem kõrge (63%) kui keskmise (47%) ja madala ostujõuga (45%) vastajatele.

Alkoholi kättesaadavus

Alkoholi kättesaadavus kuni 10 minuti jooksul on Lääne-Virumaal (53%) sarnane Eesti keskmisele (joonis 1.13). Näitaja on kõige kõrgem Rakvere linnas (70%) ja madalaim Rägavere vallas (34%).

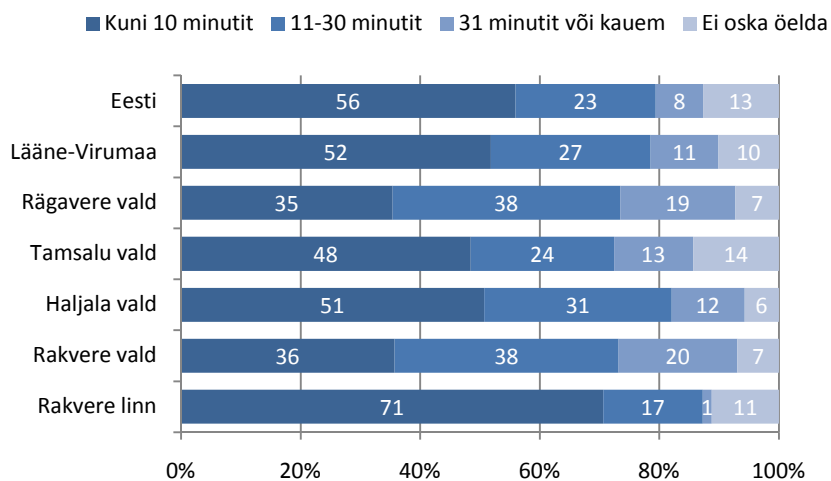
Joonis 1.13. Alkoholi kättesaadavus

Kuni 10 minuti jooksul on alkohol kättesaadavam:

- ▶ pigem noortele (65%) kui keskealistele (51%) ja vanemaealistele (30%);
- ▶ pigem kõrge (62%) kui keskmise (53%) ja madala (48%) ostujõuga vastajatele.

Tubaka kättesaadavus

Tubakatoodete kättesaadavus Lääne-Virumaal sarnaneb Eesti keskmisega, kuni 10 minuti jooksul on tubakatooted kättesaadavad 52% Lääne-Virumaa vastajatest (joonis 1.14). Sarnaselt alkoholi kättesaadavusele on näitaja kõrgeim Rakvere linnas (71%) ja kõige madalam Rägavere vallas (35%).

Joonis 1.14. Tubakatoodete kättesaadavus

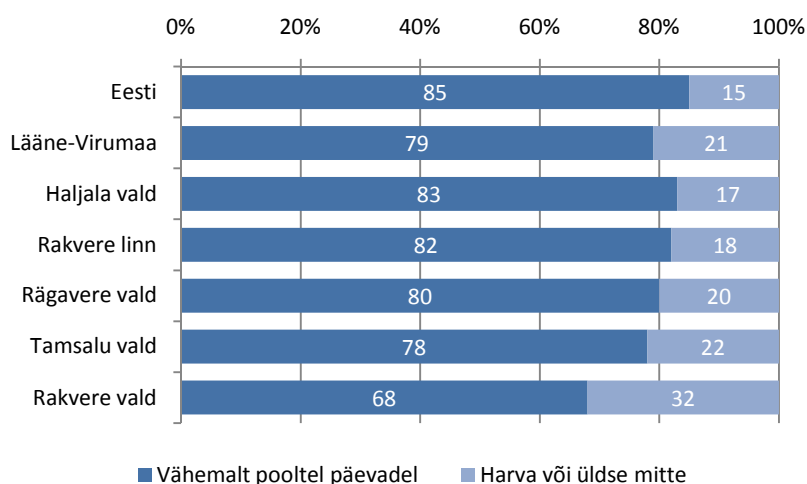
Kuni 10 minuti jooksul on tubakatooted kättesaadavamad:

- ▶ pigem noortele (65%) kui keskealistele (50%) ja vanemaealistele (28%);
- ▶ pigem kõrge (62%) kui keskmise (53%) ja madala (46%) ostujõuga vastajatele.

2. TOITUMINE

2.1. HOMMIKUSÖÖK

Homмикusöogi söömise poolest on Lääne-Virumaa näitaja madalam Eesti keskmisest – 79% Lääne-Virumaa vastajatest sõi uuringule eelnenud kuu jooksul hommikust vähemalt pooltel päevadel (joonis 2.1). Kõige enam söövad hommikust Haljala valla vastajad (83%) ja kõike vähem Rakvere valla vastajad (68%).

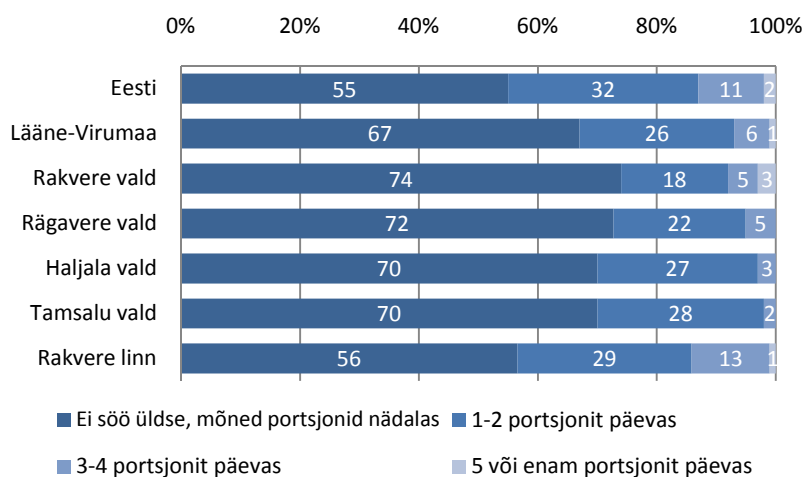
Joonis 2.1. Homмикusöogi söömine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul

Homмикusööki söövad rohkem (vähemalt pooltel päevadel uuringule eelnenud kuu jooksul):

- ▶ pigem naised (85%) kui mehed (74%);
- ▶ pigem vanemaealised (96%) kui keskealised (83%) ja noored (67%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (88%) ja keskhariidusega (87%) kui alg- või põhiharidusega (65%) vastajad;
- ▶ pigem mitteaktiivsed (87%) ja töötud (82%) kui töötavad (74%).

2.2. PUU- JA KÖÖGIVILJAD

Võrreldes Eesti keskmisega on Lääne-Virumaal rohkem vastajaid, kes puu- ja köögivilju üldse ei söö või söövad ainult mõned korrad nädalas – 67% (joonis 2.2). Vähesese puu- ja köögiviljade söömise poolest tõusevad esile Rakvere vald (74%) ja Rägavere vald (72%). Kõige suurem on vähemalt 3 portsjonit päevas puu- ja köögivilju sööjate arv Rakvere linnas (14%), soovituslikud 5 ja rohkem portsjonit päevas sööb 1% Lääne-Virumaa vastajatest.

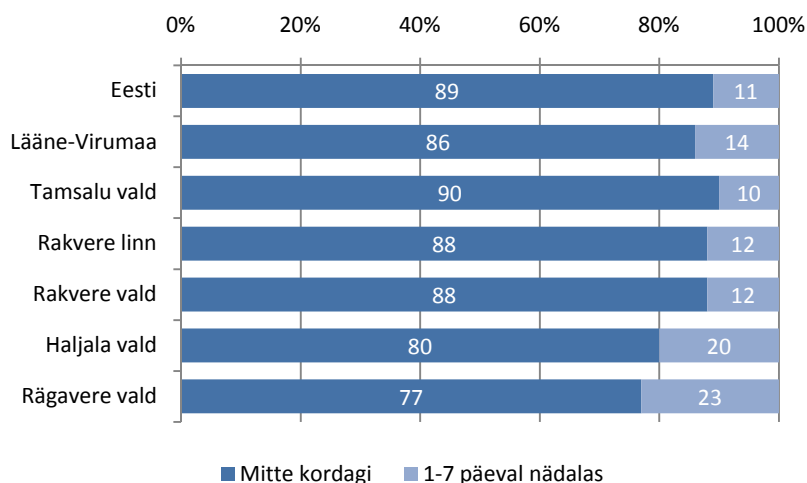
Joonis 2.2. Puu- ja köögiviljade söömine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul

Vastajaid, kes puu- ja köögivilju ei söö üldse või söövad mõned portsjonid nädalas, saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (73%) kui naised (60%);
- ▶ pigem vanemaealised (76%) kui keskealised (67%) ja noored (63%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (72%) ja keskharidusega (69%) kui kõrgharidusega (53%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (91%) kui mitteaktiivsed (70%) ja töötavad (64%).

2.3. ENERGIAJOOGID

Vastajaid, kes uuringule eelnenud nädala jooksul jõid energijooke on Jõgevamaal (14%) sarnaselt Eesti keskmisele (joonis 2.3). Kõige vähem on energijookide tarvitajaid Tamsalu vallas (10%) ja kõige enam Rägavere vallas (23%).

Joonis 2.3. Energijookide tarvitamine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul

Vähemalt ühe korra nädalas energijookide tarvitajaid võib iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem mehed (19%) kui naised (9%);
- ▶ pigem noored (26%) kui vanemaealised (6%) ja keskealised (5%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (21%) kui kõrgharidusega (12%) ja keskharidusega (10%) vastajad;
- ▶ pigem need, kes joovad end purju (korruga vähemalt 6 alkoholiannust) vähemalt üks kord nädalas.

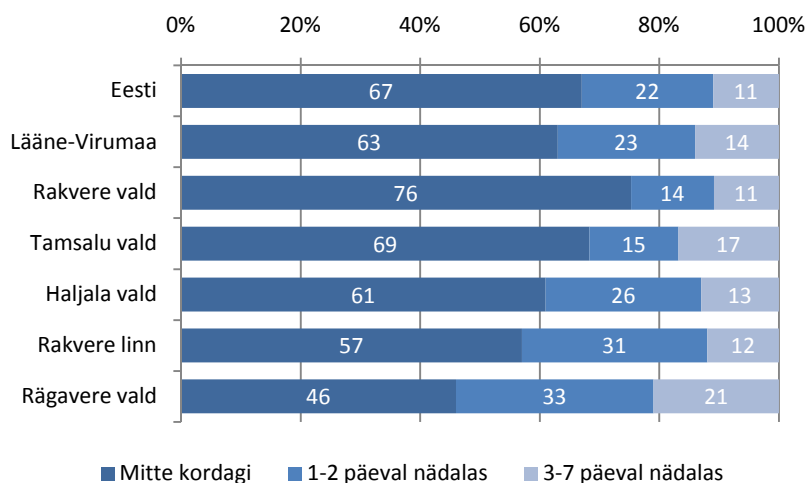
Tabel 2.1 Energijookide tarvitamise seos korruga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamise sagedusega, %

	Mitte kordagi	1-7 päeval nädalas	Kokku	
Korruga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine*	Mitte kordagi	87	13	100%
	1-3 korda kuus	87	13	100%
	Vähemalt 1 kord nädalas	65	35	100%

*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke taritanud.

2.4. SUHKRUT SISALDAVAD MAGUSAD JOOGID

Lääne-Virumaal on Coca-Cola ja teiste suhkrut sisaldavate magusate jookide iganädalasi tarvitajaid 37% vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 2.4). Vähemalt ühel päeval nädalas mainitud jooki tarvitanud vastajate osakaal on suurim Rägavere vallas (54%) ja madalaim Rakvere vallas (25%).

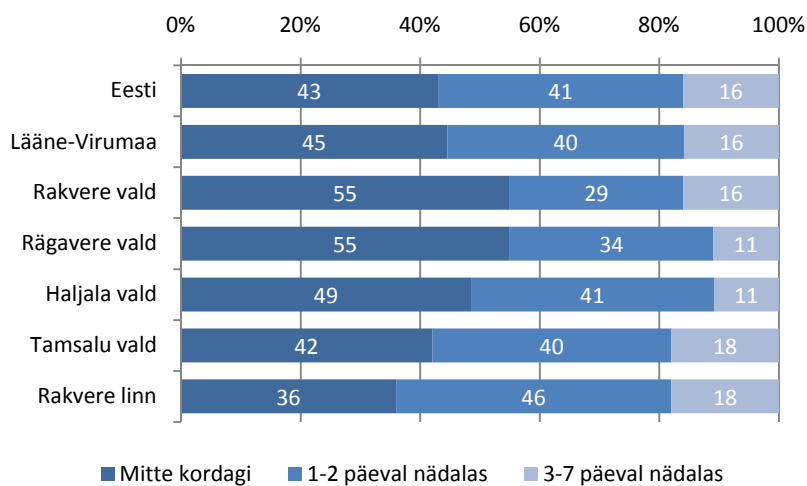
Joonis 2.4. Coca-Cola ja teiste suhkrut sisaldavate magusate jookide tarvitamine uuringule eelnend 7 päeva jooksul

Vähemalt ühe korra nädalas magusate jookide tarvitajaid võib iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem mehed (44%) kui naised (31%);
- ▶ pigem noored (61%) kui keskealised (23%) ja vanemaealised (13%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (44%) kui kõrgharidusega (36%) ja keskharidusega (33%) vastajad;
- ▶ pigem kõrge (45%) kui keskmise (35%) ja madala (34%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem ilma lasteta (42%) ja täisealiste lastega (36%) kui alaealiste lastega (29%) leibkondade liikmed.

2.5. SAIATOOTED

Vähemalt üks kord nädalas pitsa, pirukate, saiakeste ja hamburgerite sööjaid on Lääne-Virumaal (56%) sarnaselt Eesti keskmisega (joonis 2.5). Vähemalt ühel päeval nädalas söövad kõige enam saiatooteid Rakvere linna vastajad (64%) ja kõige vähem Rakvere valla ja Rägavere valla vastajad (45%).

Joonis 2.5. Saiatoodete söömine uuringule eelnend 7 päeva jooksul

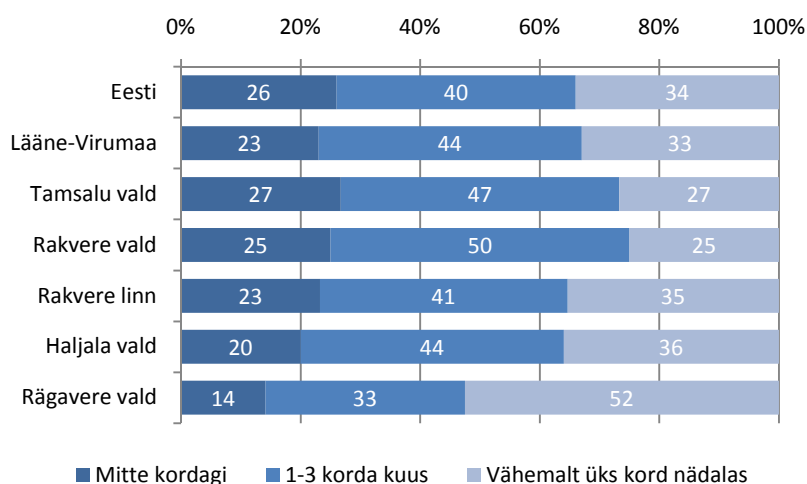
Vähemalt ühe korra nädalas saiatoodete sööjaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (61%) kui naised (50%);
- ▶ pigem noored (63%) kui keskealised (52%) ja vanemaealised (45%);
- ▶ pigem keskharidusega (57%) ja alg- või põhiharidusega (56%) kui kõrgharidusega (46%) vastajad.

3. ALKOHOL

3.1. ALKOHOLI TARVITAMISE REGULAARSUS

Alkoholi tarvitamise regulaarsus Lääne-Virumaal sarnaneb Eesti keskmisega – uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkoholi vähemalt üks kord nädalas tarvitanud vastajaid on Lääne-Virumaal 33% (joonis 3.1). Vähemalt korra nädalas alkoholi tarvitajaid on kõige enam Rägavere vallas (52%) ja kõige vähem Rakvere vallas (25%).

Joonis 3.1. Alkoholi tarvitamise regulaarsus uuringule eelnenud 30 päeva jooksul

Vähemalt ühe korra nädalas alkoholi tarvitajaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (53%) kui naised (12%);
- ▶ pigem noored (37%) ja keskealised (37%) kui vanemaealised (20%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (44%) kui keskharidusega (29%) ja kõrgharidusega (25%) vastajad;
- ▶ pigem töötavad (42%) kui töötud (33%) ja mitteaktiivsed (18%);
- ▶ pigem kõrge (41%) ja keskmise (33%) kui madala (28%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem elukaaslasega (40%) kui ilma elukaaslaseta (26%) vastajad.

Vähemalt üks kord nädalas tarvitajad alkoholi pigem need:

- ▶ kes joovad end purju vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ kes enda hinnangul tarvitavad alkoholi palju;
- ▶ kellel on olnud juhuslikke seksuaalsuhteid;
- ▶ kes on korduvalt tarvitanud kanepit;
- ▶ kes on korduvalt tarvitanud teisi narkootikume (ecstasy, amfetamiin, kokaiin, heroiin).

Tabel 3.1. Alkoholi tarvitamise regulaarsuse seosed teiste tunnustega, %

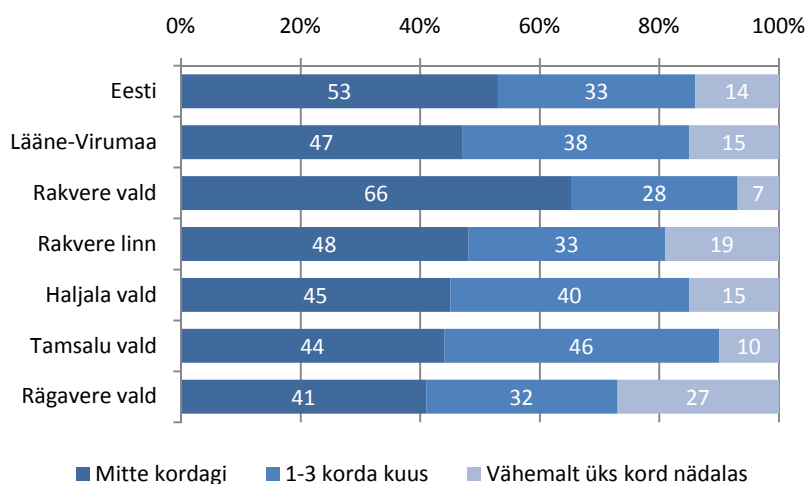
		Vähemalt üks kord nädalas	1-3 korda kuus	Mitte kordagi	Kokku
Korruga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine*	Mitte kordagi	19	81	0	100
	1-3 korda kuus	51	49	0	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	100	0	0	100
Subjekttiivne alkoholi tarvitamise hinnang*	Vähe või mõõdukalt	37	63	0	100
	Palju	97	3	0	100
Seksuaalvahekord juhupartneriga viimase 12 kuu jooksul**	Jah	65	31	4	100
	Ei	31	46	23	100
Kanepi tarvitamine	Jah, 1 korra	44	49	7	100
	Jah, korduvalt	77	23	0	100
	Ei	26	47	26	100
Teiste narkootikumide tarvitamine	Jah, 1 korra	73	27	0	100
	Jah, korduvalt	100	0	0	100
	Ei	29	47	24	100

*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

**Vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras.

3.2. ALKOHOLI TARVITAMISE KOGUSED

Purju joomise (ehk korraga vähemalt 6 annuse alkoholi³ tarvitamise) sageduse näitajate poolest on Lääne-Virumaa olukord mõnevõrra halvem Eesti keskmisest (joonis 3.2). Kui Eestis keskmiselt joob end vähemalt ühe korra kuus purju 47% vastajatest, siis Lääne-Virumaal on näitaja 53%. Iga nädal purju joojaid on Lääne-Virumaal keskmiselt 15%. Iganädalasi purju joojaid on kõige enam Rägavere vallas (27%) ja kõige vähem Rakvere vallas (7%).

Joonis 3.2. Korraga vähemalt kuue alkoholiannuse tarvitamine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul. (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud)

Vähemalt ühe korra nädalas purju joojaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (22%) kui naised (5%);
- ▶ pigem noored (17%) ja keskealised (17%) kui vanemaealised (4%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (19%) ja keskharidusega (14%) kui kõrgharidusega (7%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (23%) kui töötavad (15%) ja mitteaktiivsed (12%);
- ▶ pigem keskmise (25%) kui madala (11%) ja kõrge (4%) ostujõuga vastajad.

Rohkem esineb purju joomist nende hulgas:

- ▶ kes enda hinnangul tarvitavad alkoholi palju;
- ▶ kes ei ole suitsetamisest loobunud;
- ▶ kes on uuringule eelnenud nädalal tarvitanud energijooke;
- ▶ kes on korduvalt tarvitanud kanepit;
- ▶ kes on korduvalt tarvitanud teisi narkootikume (ecstasy, amfetamiin, kokaiin, heroiin);
- ▶ kellel on olnud juhuslikke seksuaalsuhteid.

³ Alkoholiannus on alkohoolse joogi kogus, mis sisaldab 10 g absoluutset alkoholi. Üks alkoholiannus on näiteks 250 ml 5%–5,3% õlut või 1 pokaal (120 ml) 12% veini või 1 pits (40 ml) 40% kanget alkoholi. Allikas: Tähepõld, H., Veskimägi, M., Kalda, R., Maaroos, H-I., Oona, M., Saame, I. (2012). Alkoholi liigtarvitava patsiendi varajane avastamine ja nõustamine perearstipraktises: metoodiline juhendmaterjal perearstidele ja pereõdedele. II parandatud ja täiendatud trükk. Tallinn: Lakrito AS.

Tabel 3.2. Korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamise seosed teiste tunnustega, (%)*

		Vähemalt üks kord nädalas	1-3 korda kuus	Mitte kordagi	Kokku
Subjektiiivne alkoholi tarvitamise hinnang*	Vähe või mõõdukalt	8	39	53	100
	Palju	69	31	0	100
Suitsetamine**	Suitsetab	29	49	22	100
	Loobunud	4	38	58	100
Energiajookide tarvitamine	Mitte kordagi	11	40	49	100
	1-7 päeval nädalas	31	31	37	100
Kanepi tarvitamine	Jah, ühe korra	17	42	41	100
	Jah, korduvalt	42	47	12	100
	Ei	9	36	55	100
Teiste narkootikumide tarvitamine	Jah, ühe korra	67	9	24	100
	Jah, korduvalt	75	25	0	100
	Ei	8	41	52	100
Seksuaalvahekord juhupartneriga viimase 12 kuu jooksul***	Jah	42	43	15	100
	Ei	9	39	53	100

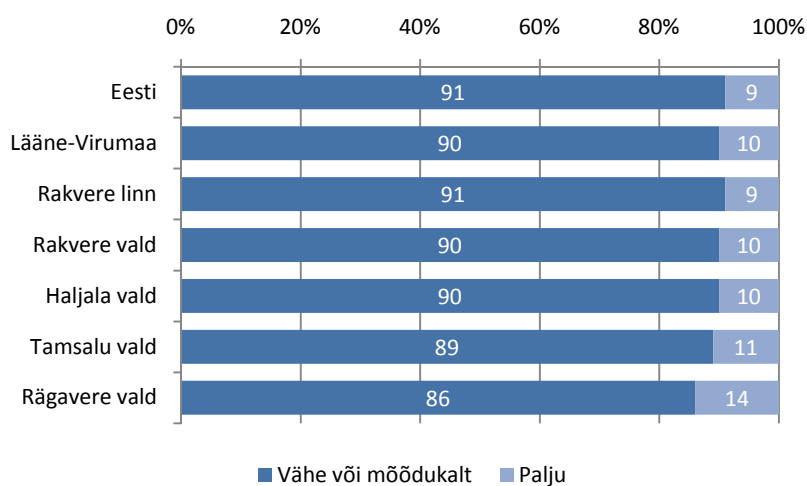
*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

**Vastasid ainult need, kes on kunagi oma elus suitsetanud.

***Vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras.

3.3. HINNANGUD OMA ALKOHOLI TARVITAMISELE

Uuringus osalejatel paluti anda subjektiivne hinnang enda alkoholi tarvitamisele. Lääne-Virumaal leiab 90% vastajaist, et nad tarvitavad alkoholi vähe või mõõdukalt, näitaja on sarnane Eesti keskmisele (joonis 3.3). Neid vastajad, kes arvavad, et nad tarvitavad palju on kõige enam Rägavere vallas (14%) ja kõige vähem Rakvere linnas (9%).

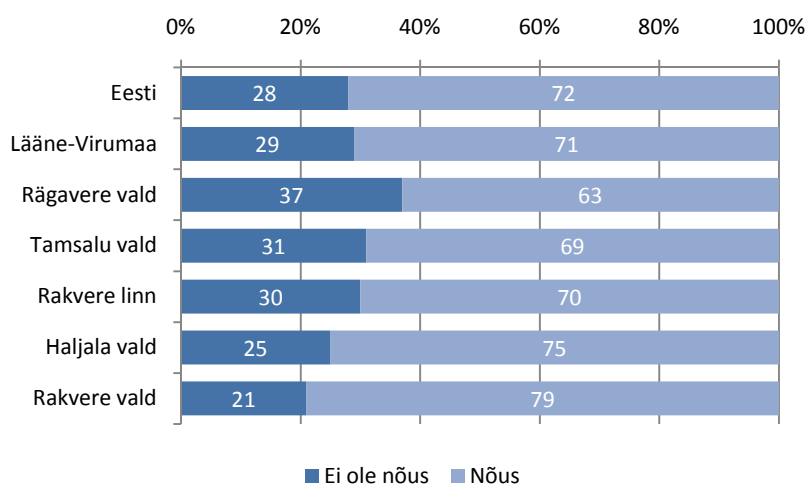
Joonis 3.3. Subjektiivne alkoholi tarvitamise hinnang
(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud)

Enda hinnangul tarvitavad alkoholi palju pigem mehed (15%) kui naised (4%).

3.4. HOIAKUD ALKOHOLI TARVITAMISE SUHTES

Hoiakud regulaarse alkoholi tarvitamise terviskahjude suhtes

Väitega „Enamikel nädalapäevadel klaasi veini või pudeli õlle joomine võib tervisele halvasti mõjuda“ nõustujate osakaal on Lääne-Virumaal (71%) sarnane Eesti keskmisele (joonis 3.4). Väitega nõustujaid on kõige enam Rakvere vallas (79%) ja kõige vähem Rägavere vallas (63%).

Joonis 3.4. Väitele „Enamikel nädalapäevadel klaasi veini või pudeli õlle joomine võib tervisele halvasti mõjuda“ vastamine

Väitega mittenõustujaid võib iseloomustada järgmiselt:

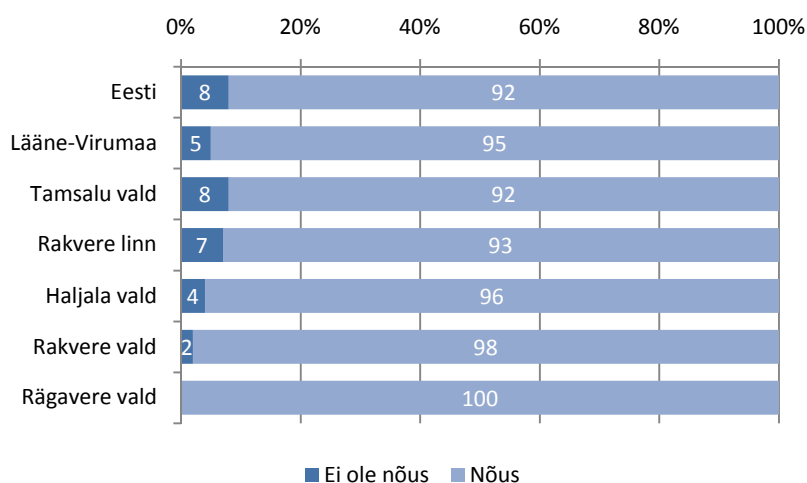
- ▶ pigem mehed (40%) kui naised (15%);
- ▶ pigem noored (33%) ja keskealised (30%) kui vanemaealised (17%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (33%) ja keskharidusega (28%) kui kõrgharidusega (23%) vastajad;
- ▶ pigem need, kes tarvitavad alkoholi vähemalt üks kord nädalas.

Tabel 3.3. Väite „Enamikel nädalapäevadel klaasi veini või pudeli õlle joomine võib tervisele halvasti mõjuda“, seos alkoholi tarvitamise regulaarsusega, %

		Ei ole nõus	Nõus	Kokku
Alkoholi tarvitamise regulaarsus	Vähemalt 1 kord nädalas	41	59	100
	1-3 korda kuus	28	72	100
	Mitte kordagi	9	91	100

Hoiakud purju joomise terviskahjude suhtes

Väitega „Iganädalane purju joomine võib tekitada tõsiseid tervisehäireid“ ei nõustu 5% Lääne-Virumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 3.5). Mittenõustujaid on kõige rohkem Tamsalu vallas (8%) ja kõige vähem Rägavere vallas (0%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 3, tabel 3.5).

Joonis 3.5. Väitele „Iganädalane purju joomine võib tekitada tõsiseid tervisehäireid“ vastamine

Väitega ei nõustu pigem need, kes sagedamini joovad end purju.

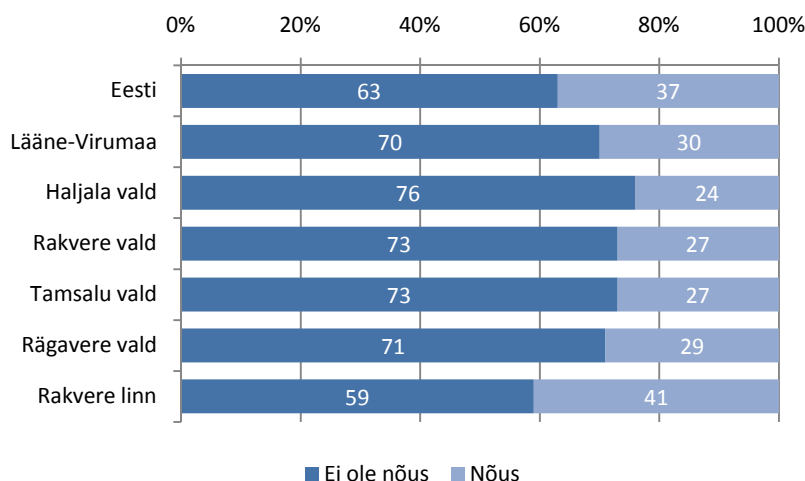
Tabel 3.4 Väite „Iganädalane purju joomine võib tekitada tõsiseid tervisehäireid“, seos korruga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamisega, %

		Ei ole nõus	Nõus	Kokku
Korruga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine	Vähemalt 1 kord nädalas	11	89	100
	1-3 korda kuus	10	90	100
	Mitte kordagi	1	99	100

**Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.*

Purju joomist soosivad hoiakud tutvusringkonnas

Väitega „Minu tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua“ nõustujaid on Lääne-Virumaal (30%) vähem kui Eestis keskmiselt (37%) (joonis 3.6). Kõige madalam on nõustujate osakaal Haljala vallas (24%) ja kõige kõrgem Rakvere linnas (41%).

Joonis 3.6. Väitele „Minu tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua“ vastamine

Väitega nõustujaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (35%) kui naised (24%);
- ▶ pigem noored (38%) ja keskealised (30%) kui vanemaealised (12%);
- ▶ pigem keskkharidusega (35%) ja alg- või põhiharidusega (30%) kui kõrgharidusega (18%) vastajad;
- ▶ pigem need, kes tarvitavad alkoholi vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, kes joovad end purju vähemalt üks kord nädalas.

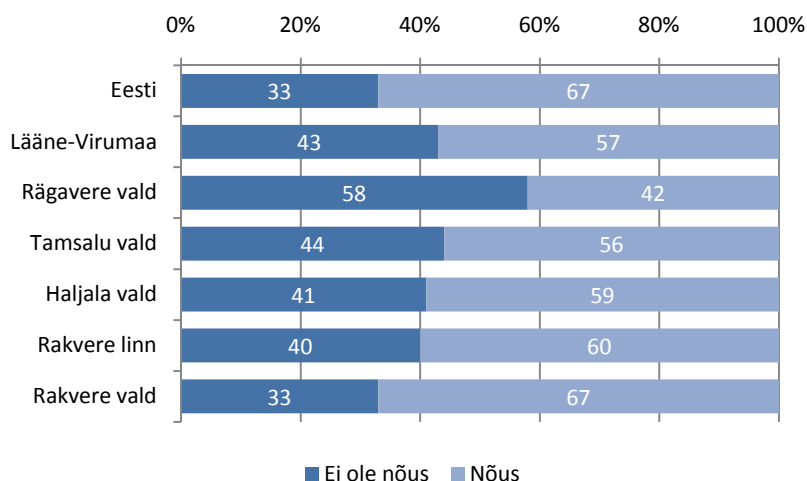
Tabel 3.5. Väite „Minu tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua“, seosed teiste tunnustega, %

		Ei ole nõus	Nõus	Kokku
Alkoholi tarvitamise regulaarsus	Vähemalt 1 kord nädalas	57	43	100
	1-3 korda kuus	76	24	100
	Mitte kordagi	75	25	100
Korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine	Vähemalt 1 kord nädalas	34	66	100
	1-3 korda kuus	68	32	100
	Mitte kordagi	78	22	100

*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

Hoiakud alkoholi ja tubakatoodete müügipiirangute suhtes

Lääne-Virumaal on väitega „Alkoholi ja tubakatooteid tuleks müüa spetsiaalsetes müügikohtades“ nõustujaid vähem (57%) kui Eestis keskmiselt (67%) (joonis 3.7). Kõige madalam on nõustujate osakaal Rägavere vallas (42%) ja kõige kõrgem Rakvere vallas (67%).

Joonis 3.7. Väitele „Alkoholi ja tubakatooteid tuleks müüa spetsiaalsetes müügikohtades“ vastamine

Müügipiirangute vastaseid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (51%) kui naised (32%);
- ▶ pigem noored (48%) ja keskealised (47%) kui vanemaealised (24%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (48%) kui keskharidusega (41%) ja kõrgharidusega (35%) vastajad;
- ▶ pigem need, kes tarvitavad alkoholi vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, kes sagedamini joovad end purju.

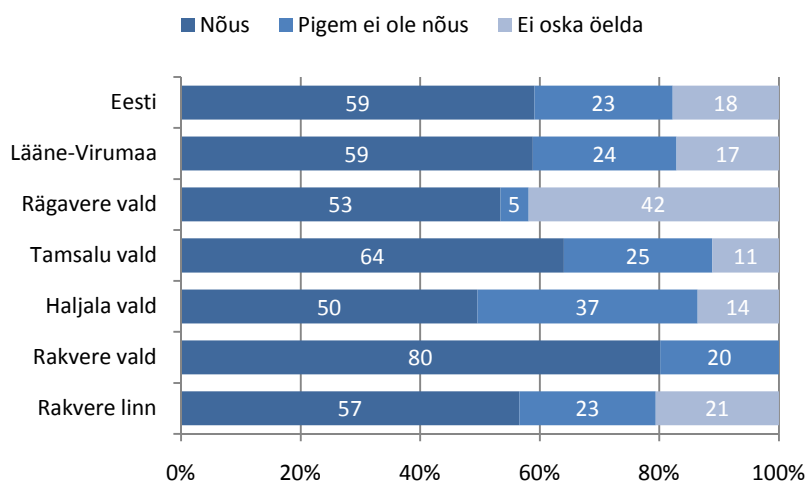
Tabel 3.6. Väite „Alkoholi ja tubakatooteid tuleks müüa spetsiaalsetes müügikohtades“, seos teiste tunnustega, %

		Ei ole nõus	Nõus	Kokku
Alkoholi tarvitamise regulaarsus	Vähemalt 1 kord nädalas	60	40	100
	1-3 korda kuus	41	59	100
	Mitte kordagi	17	83	100
Korraka vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine*	Vähemalt 1 kord nädalas	66	34	100
	1-3 korda kuus	66	34	100
	Mitte kordagi	31	69	100

*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke taritanud.

Valmisolek piirata oma alkoholi tarvitamist

Väitega „Peaksin tarvitama vähem alkoholi“ nõustujaid oli Lääne-Virumaal (59%) võrdsest Eesti keskmisega (joonis 3.8). Näitaja on kõrgeim Rakvere vallas (80%) ja kõige madalam Haljala vallas (50%).

Joonis 3.8. Väitele „Peaksin tarvitama vähem alkoholi“ vastamine (analüüsist on välja jäetud need, kes vastasid väitele „ei kehti minu kohta“)

Väitega peaksin tarvitama vähem alkoholi nõustujad on:

- ▶ pigem mehed (65%) kui naised (41%);
- ▶ pigem vanemaealised (67%) ja keskealised (65%) ja noored (54%);
- ▶ pigem need, kes tarvitavad alkoholi vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, kes sagedamini joovad end purju;
- ▶ pigem need, kes leiavad, et nende tutvusringkonnas on seltskondlikel üritustel purju joomine tavaline.

Tabel 3.7. Väite „Peaksin tarvitama vähem alkoholi“, seos teiste tunnustega, %*

		Nõus	Pigem ei ole nõus	Ei oska öelda	Kokku
Alkoholi tarvitamise regulaarsus	Mitte kordagi	38	0	62	100
	Mõned korrad kuus	46	39	15	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	68	16	17	100
Korraga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine**	Mitte kordagi	43	39	19	100
	1-3 korda kuus	66	26	8	100
	Vähemalt üks kord nädalas	64	7	29	100
Tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua	Ei ole nõus	50	30	20	100
	Nõus	72	17	11	100

*Analüüsist on välja jäetud need, kes vastasid väitele „ei kehti minu kohta“.

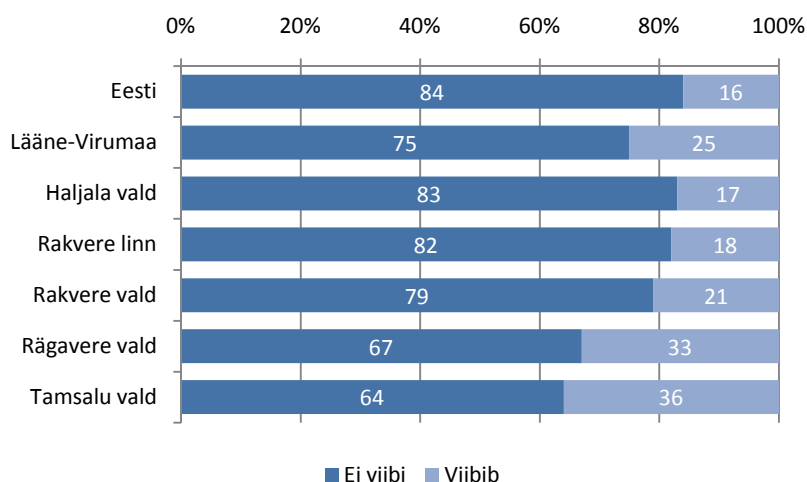
**Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnud 30 päeva jooksul alkoholiseid jooke tarvitanud.

4. SUITSETAMINE

4.1. PASSIIVNE SUITSETAMINE

Tööl viibimine ruumides, kus suitsetatakse

Lääne-Virumaa vastajatest viibib 25% tööl ruumides, kus suitsetatakse, mis on kõrgem Eesti keskmisest -16% (joonis 4.1). Omavalitsuste lõikes on näitaja kõrgeim Tamsalu vallas (36%) ja kõige madalam Haljala vallas (17%).

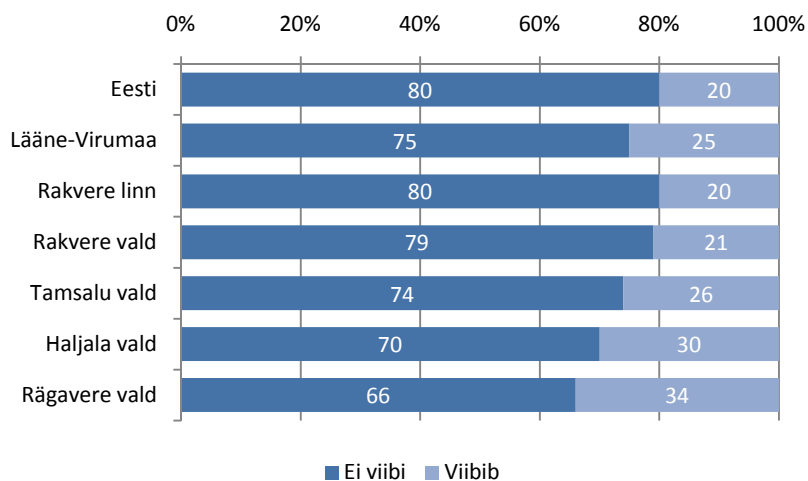
Joonis 4.1. Tööl viibimine ruumides, kus suitsetatakse

Vastajaid, kelle töökohal suitsetatakse võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (39%) kui naised (10%);
- ▶ pigem noored (35%) kui keskealised (22%) ja vanemaealised (9%);
- ▶ pigem keskharidusega (29%) ja alg- või põhiharidusega (27%) kui kõrgharidusega (10%) vastajad.

Kodus viibimine ruumides, kus suitsetatakse

Lääne-Virumaa vastajate hulgas on 25% neid, kelle kodus suitsetatakse, mis on kõrgem Eesti keskmisest 20% (joonis 4.2). Madalaim on näitaja Rakvere linnas (20%) ja kõige kõrgem Rägavere vallas (34%).

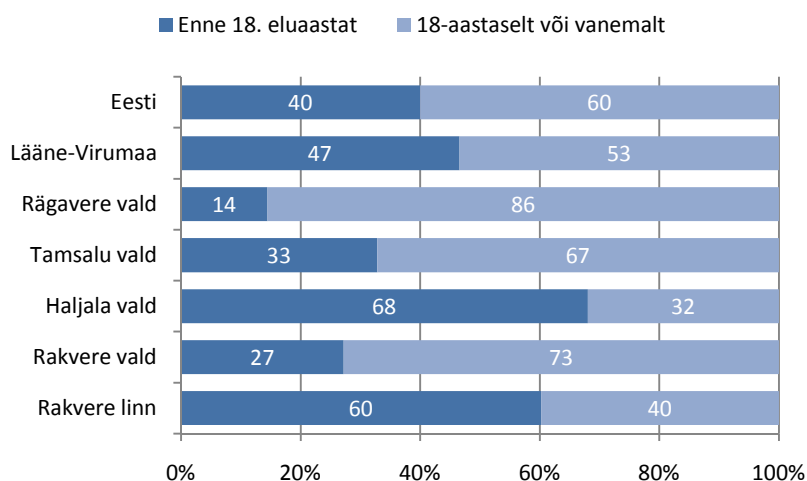
Joonis 4.2. Kodus viibimine ruumides, kus suitsetatakse

Vastajaid, kelle kodus suitsetatakse võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem noored (33%) ja keskealised (24%) kui vanemaealised (14%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (34%) kui kõrgharidusega (23%) ja keskharidusega (20%) vastajad.

4.2. SUITSETAMISE ALUSTAMINE

Kõigilt vastajatelt, kes olid uuringu läbiviimise ajal igapäevased suitsetajad, paluti täpsustada, mis vanuses nad suitsetamisega alustasid. Lääne-Virumaa vastajatest 47% alustas suitsetamist enne 18. eluaastat, mis on kõrgem Eesti keskmisest 40% (joonis 4.3). Kõige enam on alaealisena suitsetamisega alustanud Haljala vallas (68%) ja kõige vähem Rägavere vallas (14%).

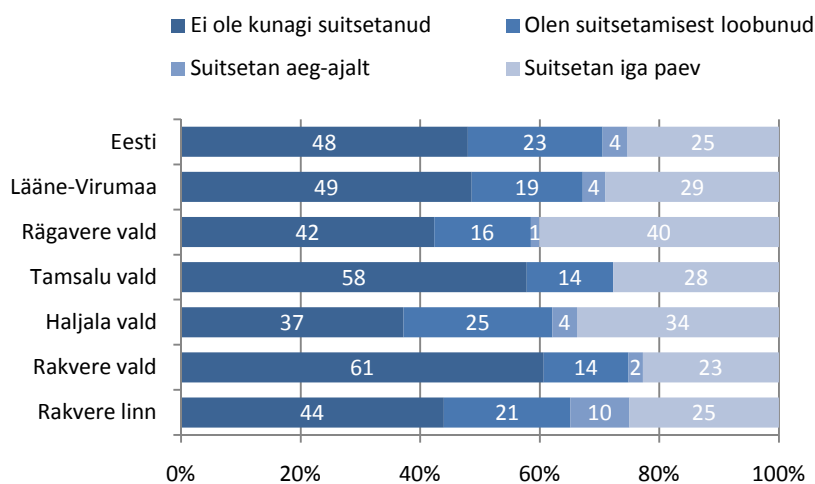
Joonis 4.3. Suitsetamise alustamine
(vastasid ainult need, kes suitsetavad igapäevaselt)

Alaealisena suitsetamist alustanud võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem vanemaealised (60%) kui keskealised (46%) ja noored (40%);
- ▶ pigem keskharidusega (57%) kui kõrgharidusega (42%) ja alg- või põhiharidusega (38%) vastajad;
- ▶ pigem madala (57%) ja kõrge (52%) kui keskmise (35%). ostujõuga vastajad.

4.3. IGAPÄEVASED SUITSETAJAD

Lääne-Virumaal on igapäevaseid suitsetajaid 29% vastajatest, mis on sarnane Eestis keskmisele (joonis 4.4). Näitaja on kõrgeim Rägavere vallas (40%) ja kõige madalam Rakvere vallas (23%). Vastajaid, kes pole mitte kunagi suitsetanud, on kõige enam Rakvere vallas (61%) ja kõige vähem Haljala vallas (37%).

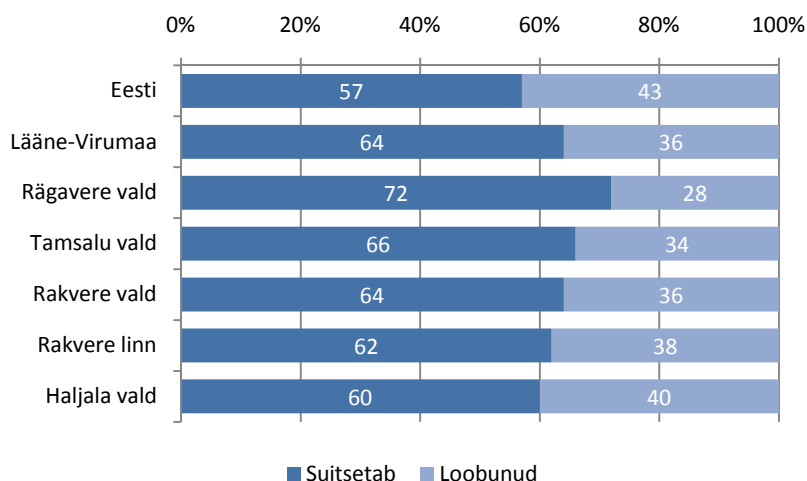
Joonis 4.4. Igapäevane suitsetamine

Igapäevased suitsetajaid võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (46%) kui naised (18%);
- ▶ pigem keskealised (37%) ja noored (32%) kui vanemaealised (18%);
- ▶ pigem töötud (64%) kui töötavad (35%) või mitteaktiivsed (17%);
- ▶ pigem keskharidusega (36%) ja alg- või põhiharidusega (32%) kui kõrgharidusega (16%) vastajad.

4.4. SUITSETAMISEST LOOBUMINE

Kõigist Lääne-Virumaa vastajatest, kes on elu jooksul suitsetanud, on suitsetamisest loobunud 36%, näitaja on madalam Eesti keskmisest 43% (joonis 4.5). Kõige enam on loobujaid Haljala vallas (40%) ja kõige vähem Rägavere vallas (28%).

Joonis 4.5. Suitsetamisest loobumine

(vastasid ainult need, kes on kunagi elus suitsetanud)

Vastajad, kes pole suitsetamist maha jätnud, võib iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (68%) kui naised (57%);
- ▶ pigem noored (80%) kui keskealised (62%) ja vanemaealised (38%);
- ▶ pigem keskharidusega (69%) ja alg- või põhiharidusega (66%) kui kõrgharidusega (42%) vastajad;
- ▶ pigem töötud (80%) kui mitteaktiivsed (64%) ja töötavad (62%);
- ▶ pigem keslmise(75%) kui kõrge (60%) ja madala (59%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem ilma elukaaslaseta (75%) kui elukaaslasega (54%) vastajad;
- ▶ pigem need, kes ei joovad ennast purju vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, on elu jooksul korduvalt tarvitanud kanepit;
- ▶ pigem need, kellel on depressiooni sümptomid;
- ▶ pigem need, kellel on olnud juhuslike seksuaalsuhteid.

Tabel 4.1. Suitsetamisest loobumise seos teiste tunnustega, %*

		Suitsetab	Loobunud	Kokku
Korruga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine**	Mitte kordagi	42	58	100
	1-3 korda kuus	71	29	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	93	7	100
Kanepi tarvitamine	Jah, 1 korra	67	33	100
	Jah, korduvalt	87	13	100
	Ei	58	42	100
Depressiooni sümptomite esinemine	Ei ole	57	43	100
	On	83	17	100
Seksuaalvahekord juhupartneriga viimase 12 kuu jooksul***	Jah	86	14	100
	Ei	56	44	100

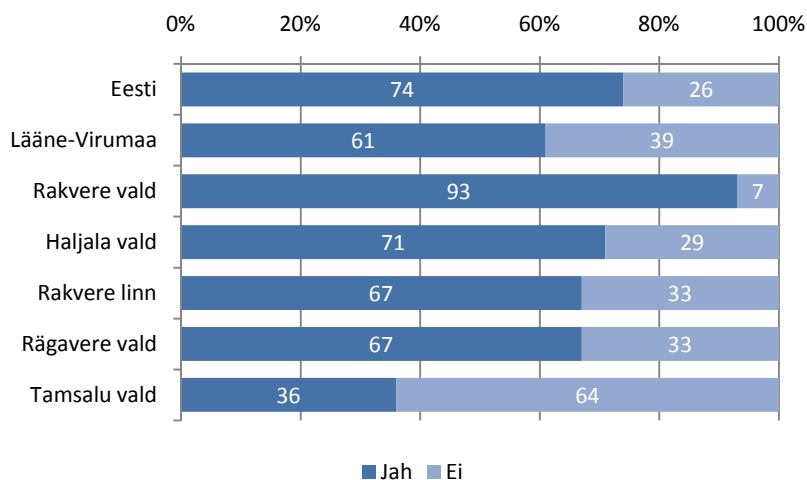
*Vastasid ainult need, kes on kunagi oma elus suitsetanud.

**Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

***Vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras.

Soov suitsetamisest loobuda

Küsimusele „Kas te soovite suitsetamisest loobuda?“ vastasid ainult igapäevased suitsetajad. Lääne-Virumaa igapäevastest suitsetajatest soovivad 61% suitsetamisest loobuda, näitaja on madalam Eesti keskmisest 74% (joonis 4.6). Kõige enam suitsetamisest loobuda soovijaid on Rakvere vallas (93%) ja kõige vähem Tamsalu vallas (36%).

Joonis 4.6. Soov loobuda suitsetamisest

(vastasid ainult need, kes küsimustiku täitmise hetkel suitsetasid igapäevaselt)

Suitsetamisest loobuda soovijaid võib iseloomustada järgmiselt:

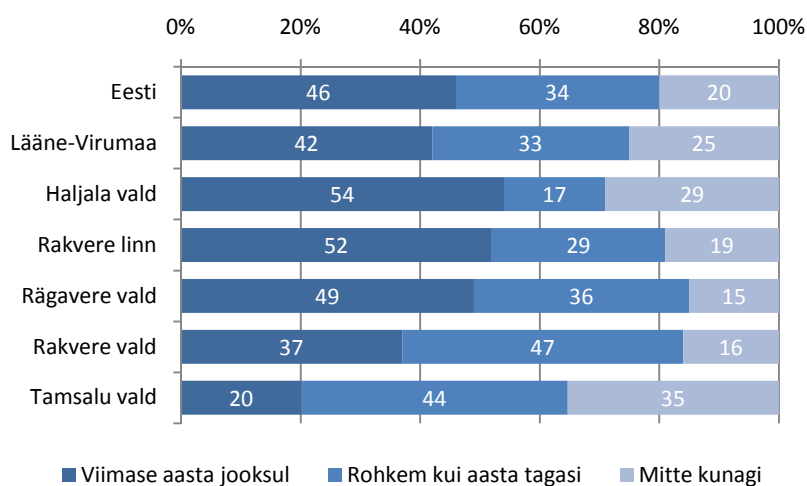
- ▶ pigem naised (80%) kui mehed (53%);
- ▶ pigem vanemaealised (82%) ja keskealised (68%) kui noored (50%);
- ▶ pigem need, kellel on halb tervise enesehinnang.

Tabel 4.2. Suitsetamisest loobumise soovi seos tervise enesehinnanguga, %

		Jah	Ei	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	64	36	100
	Keskmine	50	50	100
	Halb	89	11	100

Suitsetamisest loobumise katsed

Küsimusele „Millal te viimati proovisite suitsetamisest loobuda?“ vastasid ainult inimesed, kes praegusel eluperioodil aeg-ajalt või igapäevaselt suitsetavad. Uuringule eelnenud aasta jooksul püüdis suitsetamisest loobuda 42% Lääne-Virumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 4.7). Näitaja on kõrgeim Haljala vallas (54%) ja kõige madalam Tamsalu vallas (20%).

Joonis 4.7. Proovinud loobuda suitsetamisest
 (vastasid ainult praegusel eluperioodil aeg-ajalt või igapäevaselt suitsetajad)

Viimase aasta jooksul suitsetamisest loobuda proovinuid võib iseloomustada järgmiselt:

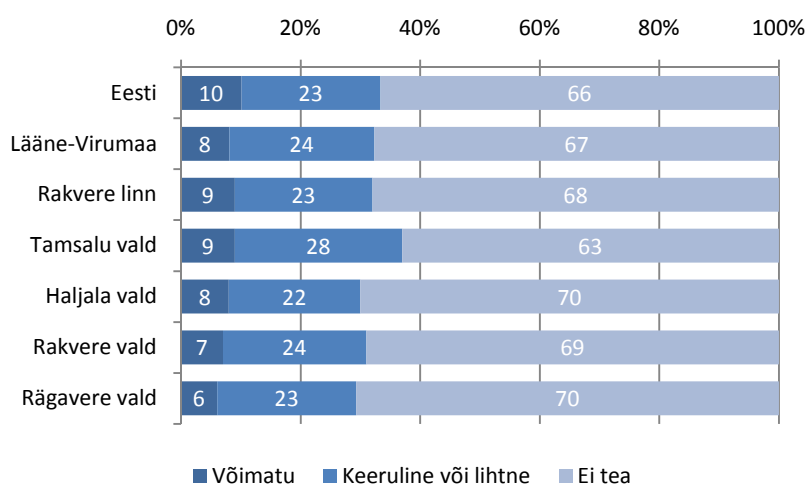
- ▶ pigem naised (57%) kui mehed (35%);
- ▶ pigem noored (56%) kui vanemaelised (35%) ja keskealised (27%).

5. NARKOOTIKUMID

5.1. NARKOOTIKUMIDE LEVIK JA KÄTTESAADAVUS

Kanepi hankimine

Lääne-Virumaa vastajatest 24% leidsid, et soovi korral on neil võimalik hankida kanepit, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 5.1). Kõige enam hindasid kanepit kättesaadavaks Tamsalu valla vastajad (28%), näitaja oli kõige madalam Haljala vallas (22%).

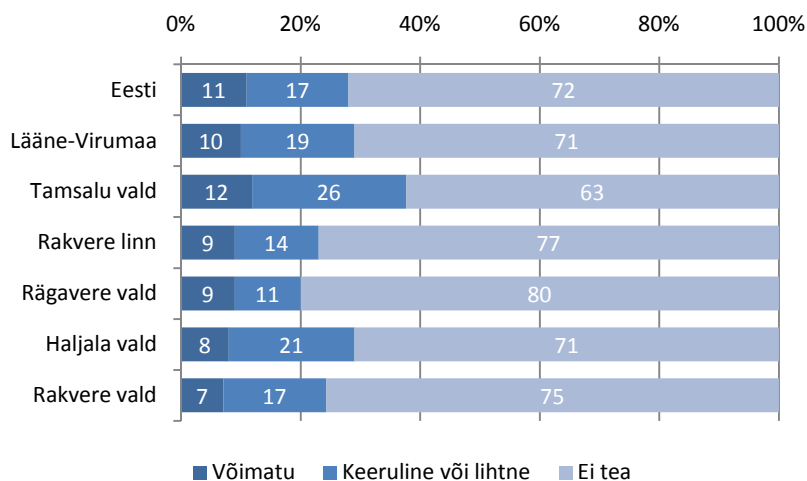
Joonis 5.1. Kanepi hankimise võimalikkus

Kanepi hankimist võimalikuks pidavaid vastajaid saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem mehed (29%) kui naised (19%).
- ▶ pigem noored (42%) kui keskealised (17%) ja vanemaealised (1%).

Teiste narkootikumide hankimine

Lääne-Virumaa vastajatest 19% leidsid, et soovi korral on neil võimalik hankida selliseid narkootikume nagu ecstasy, amfetamiin, kokaiin või heroiin, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 5.2). Kõige enam hindasid teisi narkootikume kättesaadavaks Tamsalu valla vastajad (26%) ja kõige vähem Rägavere valla vastajad (11%).

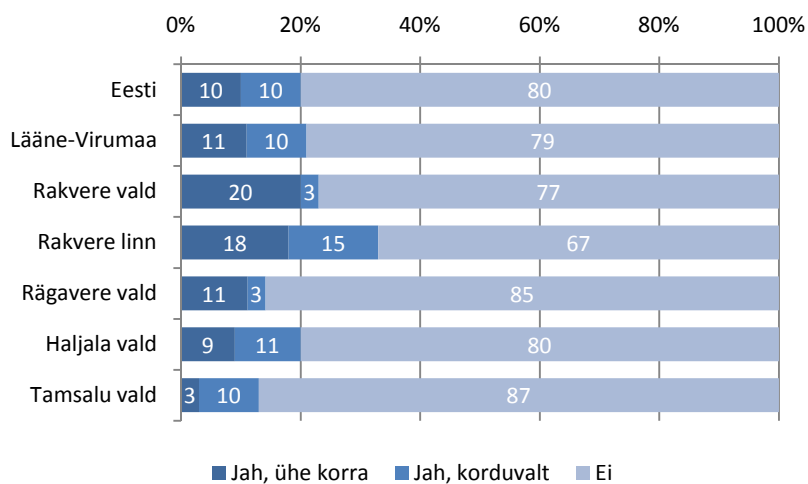
Joonis 5.2. Teiste narkootikumide hankimise võimalikkus

Teisi narkootikume on võimalised hankima pigem noored (33%) kui keskealised (14%) ja vanemaealised 0% vastajad.

5.2. NARKOOTILISTE AINETE TARVITAMINE

Kanepi tarvitamine

Vastajaid, kes on elu jooksul vähemalt korra kanepit tarvitanud on Lääne-Virumaal 21%, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 5.3). Korduvaid kanepi tarvitajaid on kõige enam Rakvere linnas (15%) ja kõige vähem Rakvere vallas ja Rägavere vallas (3%).

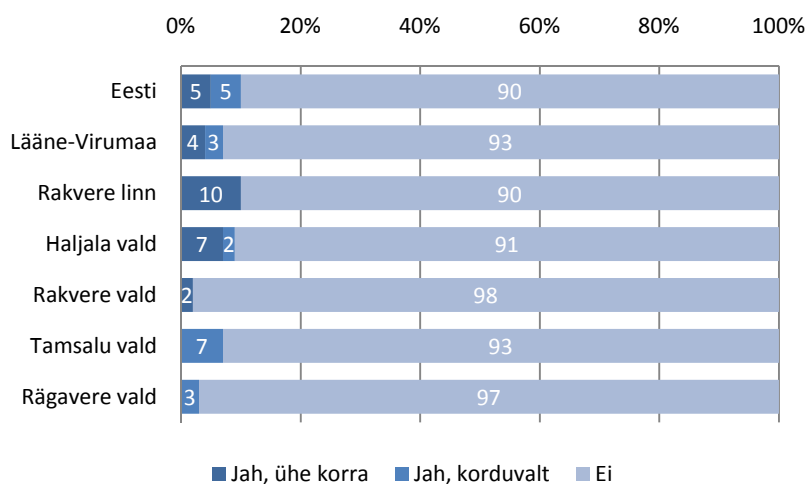

Joonis 5.3. Kanepi tarvitamine elu jooksul

Korduvalt kanepit tarvitanud on pigem noored (21%) kui keskealised (3%) ja vanemaealised (0%) vastajad.

Teiste narkootikumide tarvitamine

Lääne-Virumaa vastajatest 7% on elu jooksul vähemalt ühe korra tarvitanud selliseid narkootikume nagu ecstasy, amfetamiin, kokaiin või heroiin, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 5.4). Korduvad tarvitajad on Lääne-Virumaa vastajatest 3%. Kõige enam on elu jooksul vähemalt ühe korra teisi narkootikume tarvitanuid Rakvere linnas (10%) ja kõige vähem Rakvere vallas (2%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 5, tabel 5.4).

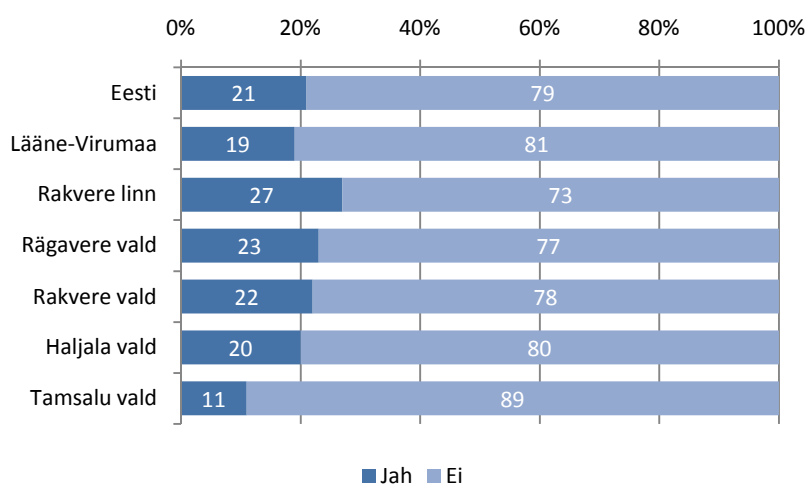
Joonis 5.4. Teiste narkootikumide tarvitamine elu jooksul

6. SOTSIAALSED SUHTED

6.1. SOTSIAALNE VÖRGUSTIK

Kuulumine organisatsiooni või ühingusse

Lääne-Virumaa vastajatest kuulub 19% mõne organisatsiooni, ühingu või grupi liikmete sekka, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 6.1). Kõige kõrgem on organisatsiooni või ühingusse kuuluvate osakaal Rakvere linnas (27%) ja madalaim Tamsalu vallas (11%).

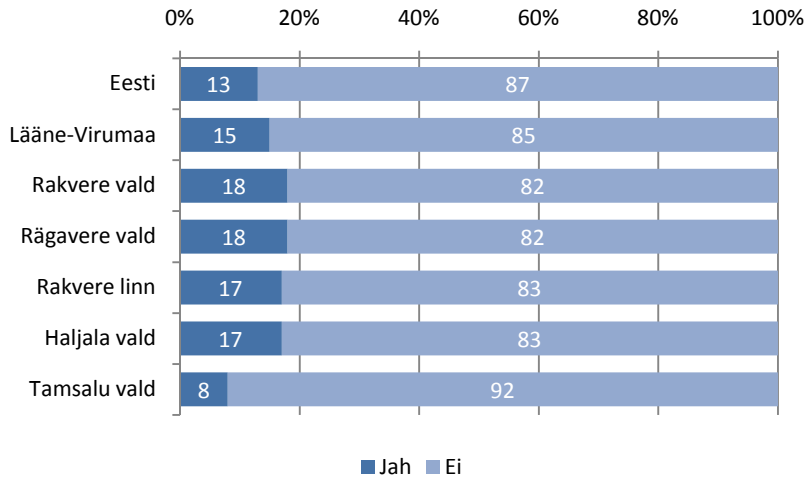
Joonis 6.1. *Organisatsiooni, ühingu või grupi liikmelisus*

Organisatsiooni, ühingu või grupi liikmeid saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem kõrgharidusega (35%) kui keskharidusega (16%) ja alg- või põhiharidusega (15%) vastajad;
- ▶ pigem mitteaktiivsed (22%) kui töötavad (19%) ja töötud (0%).

Kuulumine mittetulundusühingusse

Lääne-Virumaa kuulub mittetulundusühingutesse 15% uuringus osalenud inimestest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 6.2). Kõige kõrgem on näitaja Rakvere vallas ja Rägavere vallas (18%) ning madalaim Tamsalu vallas (8%).

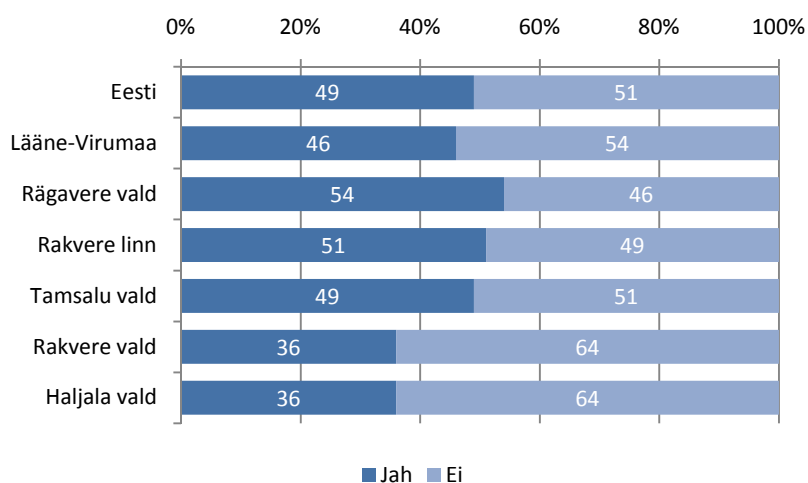

Joonis 6.2. Mittetulundusühingu liikmelisus

Mittetulundusühingute liikmed on pigem kõrgharidusega (29%) kui keskharidusega (16%) ja alg- või põhiharidusega (6%) vastajad.

Suhtlemine internetis

Uuringus osalejad hindasid oma suhtlemisaktiivsust internetis. Neil paluti vastata, kuivõrd nad kasutavad suhtlemiseks e-posti, Facebooki, MSN Messenger-i, Skype-i ja foorumeid. Lääne-Virumaal (46%) on interneti kaudu suhtlejad sarnaselt Eesti keskmisele (joonis 6.3). Kõige kõrgem on internetis aktiivsete suhtlejate osakaal Rägavere vallas (54%) ja madalaim Rakvere vallas ja Haljala vallas (36%).

Joonis 6.3. Aktiivne suhtleja internetis

Aktiivseid internetis suhtlejad on pigem noored (85%) kui keskealised (24%) ja vanemaealised (5%) vastajad.

6.2. KOGUKONNATUNNE

Uuringus osalenud inimestel paluti vastata, kas nad on nõus kuue kogukonnatunnet iseloomustava väitega, tabel 6.1. Kogukonnatunnet iseloomustavad väited on kõrgemad Rakvere vallas ja Haljala vallas ning madalamad Tamsalu vallas ja Rakvere linnas. Kogukonnatunnet iseloomustavatele väidetele vastamine sotsiaaldemograafiliste tunnuste lõikes on esitatud raporti lisas 6 (tabelites 6.4-6.9).

Tabel 6.1. Väidetega nõustujate osakaal Lääne-Virumaa omavalitsuste lõikes, %

	Eesti	Lääne-Virumaa	Rakvere linn	Rakvere vald	Haljala vald	Tamsalu vald	Rägavere vald
Usaldan oma kodukandi inimesi	46	42	54	53	34	32	47
Minu kodukandi inimesed üldiselt aitavad üksteist, kui on vaja	57	63	60	68	68	58	73
Oma ümbruskonna hüvanguks teen mõnikord mõne töö ära omal algatusel, ilma et keegi oleks palunud	47	49	38	49	62	50	43
Minu kodukandi asjad on olulised	75	84	88	88	85	78	85
Suudan mõjutada ja muuta elu oma kodukandis	31	32	32	39	33	30	28
Osalen oma kodukandi tegevustes	36	42	31	51	52	39	49

6.3. PEAMISED INFOKANALID

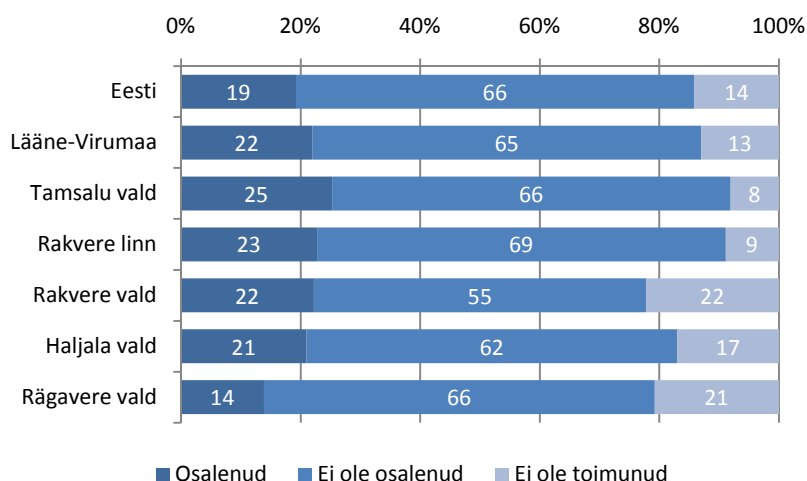
Uuringus osalejatel paluti vastata, millised on peamised infokanalid, kust nad saavad infot elukohas pakutavate teenuste, sündmuste jms kohta. Tabelis 6.2. on esitatud neli kõige sagedamini valitud infokanalit omavalitsuste lõikes. Infokanalite järjestused Eestis ja Lääne-Virumaal on nelja tähtsaima osas sarnased. Enamikus uuringus osalenud KOVides on kõige tähtsam infokanal pere, sõbrad ja kolleegid.

Tabel 6.2. Neli peamist infokanalit, nummerdatud tähtsuse järjekorras

	Eesti	Lääne-Virumaa	Rakvere linn	Rakvere vald	Haljala vald	Tamsalu vald	Rägavere vald
Pere, sõbrad ja kolleegid	I	I	II	I	I	II	I
Linna või valla ajaleht	II	II	I	II	II	I	II
Maakonna ajaleht	III	III	III	IV	III	III	III
KOV-i interneti kodulehekülg	IV	IV	IV	III	IV		IV
Kohalik raadio						IV	

6.4. OSALEMINE TERVISETEEMALISTEL ÜRITUSTEL

Uuringus osalejatelt küsiti, kas nad on viimase aasta jooksul osalenud mõnel kohalikul terviseteemalisel üritusel. Lääne-Virumaal vastas küsimusele jaatavalt 22%, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 6.4). Kõige suurem on osalemismäär Tamsalu vallas (25%) ja kõige madalam Rägavere vallas (14%). Rakvere vallas on kõige enam neid vastajaid, kellele teadaolevalt pole taolisi üritusi toimunud (22%).

Joonis 6.4. Osalemine elukohas toimunud terviseteemalisel üritusel

Terviseteemalistel üritustel osalejaid saab iseloomustada järgmiselt:

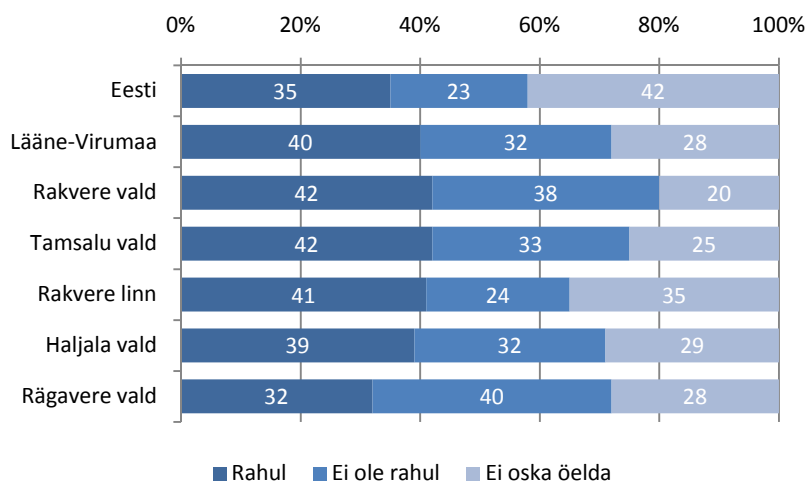
- ▶ pigem noored (26%) ja keskealised (22%) kui vanemaealised (15%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (34%) kui alg- või põhiharidusega (23%) ja keskhariidusega (18%) vastajad;
- ▶ pigem mitteaktiivsed (30%) ja töötavad (19%) kui töötud (9%);
- ▶ pigem alaealiste lastega (28%) kui täisealiste lastega (23%) ja ilma lasteta (18%) leibkondade liikmed;
- ▶ pigem need, kellel on hea tervise enesehinnang;
- ▶ pigem need, kelle toimetulek ei ole terviseseisundi tõttu piiratud.

Tabel 6.3. Elukohas toimunud terviseteemalisel üritusel osalemise seos teiste tunnustega, %

		Osalenud	Ei ole osalenud	Ei ole toimunud	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	34	53	13	100
	Keskmine	14	74	12	100
	Halb	12	68	20	100
Terviseseisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	15	68	17	100
	Ei ole piiratud	26	62	11	100

6.5. RAHULOLU VABA AJA VEETMISE VÕIMALUSTEGA

Oma elukohas pakutavate huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimalustega on rahul 40% Lääne-Virumaa vastajatest, mis on kõrgem Eesti keskmisest 35% (joonis 6.5). Kõrgeim on näitaja Rakvere vallas ja Tamsalu vallas (42%) ja kõige madalam Rägavere vallas (32%)

Joonis 6.5. Rahulolu oma elukohas pakutavate huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimalustega

Huvitegevuse ja vaba aja võimalustega rahulolijaid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem noored (46%) ja keskealised (43%) kui vanemaealised (24%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (48%) ja keskhariidusega (42%) kui alg- või põhiharidusega (34%) vastajad;
- ▶ pigem töötavad (42%) ja mitteaktiivsed (40%) kui töötud (25%);
- ▶ pigem kõrge (47%) kui madala (40%) ja keskmise (33%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem ilma lasteta (45%) ja alaealiste lastega (42%) kui täisealiste lastega (35%) leibkondade liikmed;
- ▶ pigem need, kellel on hea tervise enesehinnang;
- ▶ pigem need, kellel ei ole terviseseisundi tõttu piiratud toimetulekut.

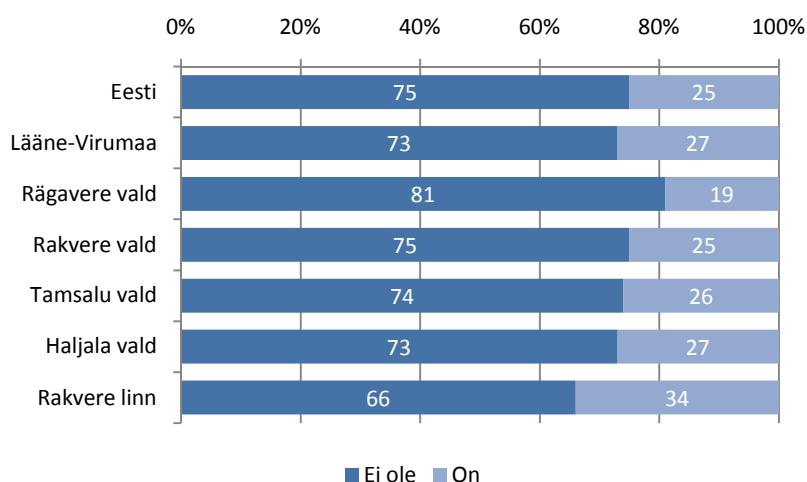
Tabel 6.4. Rahulolu oma elukohas pakutavate huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimalustega, seos teiste tunnustega, %

		Rahul	Ei ole rahul	Ei oska öelda	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	51	27	22	100
	Keskmine	33	37	30	100
	Halb	24	31	45	100
Terviseseisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	29	35	36	100
	Ei ole piiratud	47	30	23	100

7. VAIMNE TERVIS

7.1. DEPRESSIOONI SÜMPTOMID⁴

Depressiooni sümptomeid esineb Lääne-Virumaa vastajate hulgas 27%, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 7.1). Kõige vähem esineb depressiooni sümptomeid Rägavere vallas (19%) ja kõige sagedamini Rakvere linnas (34%).

Joonis 7.1. Depressiooni sümptomite esinemine

Depressiooni sümptomitega vastajaid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem naised (33%) kui mehed (22%);
- ▶ pigem mitteaktiivsed (34%) kui töötavad (24%) ja töötud (23%);
- ▶ pigem ilma elukaaslaseta (34%) kui elukaaslasega (22%) vastajad;
- ▶ pigem keskmise (38%) kui kõrge (25%) ja madala (23%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem ilma elukaaslaseta (34%) kui elukaaslasega (22%) vastajad;
- ▶ pigem alaealiste lastega (33%) ja täisealiste lastega (31%) kui ilma lasteta (17%) leibkondade liikmed;
- ▶ pigem need, kes hindavad oma tervislikku seisundit halvaks;
- ▶ pigem need, kelle tervises seisund piirab igapäevast toimetulekut;
- ▶ pigem need, kes pole suitsetamisest loobunud;
- ▶ pigem need, kes ei ole rahul oma lähisuhetega.

⁴ Depressiooni sümptomite esinemist mõõdeti emotsionaalse enesetunde küsimustiku (EEK) depressiooni skaala põhjal, mille koostamisel on aluseks olnud psüühikahäirete rahvusvahelistes klassifikatsioonides esitatud depressiooni diagnostilised kriteeriumid. Allikas: Aluoja, A., Shlik, J., Vasar, V., Luuk, K., Leinsalu, M. (1999). Development and psychometric properties of the Emotional State Questionnaire, a self-report questionnaire for depression and anxiety. Nordic Journal of Psychiatry 53(6), 443–449. Depressiooni sümptomite esinemine ei näita psüühikahäire olemasolu, vaid viitab selle riskile.

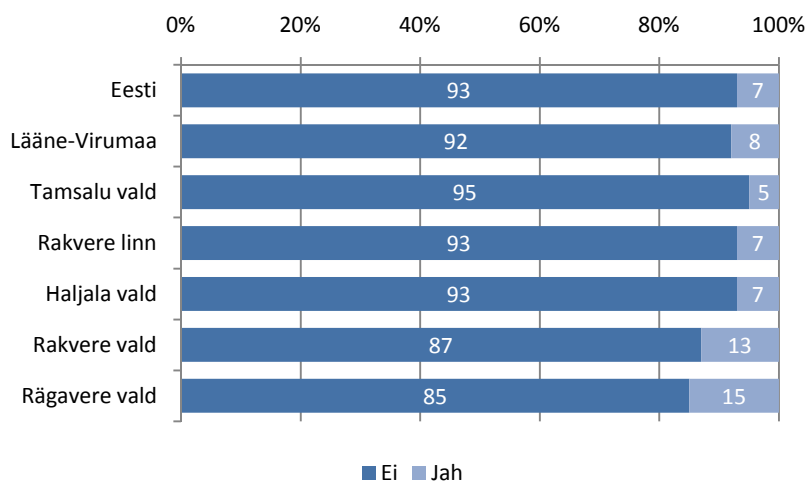
Tabel 7.1. Depressiooni sümptomite esinemise seos teiste tunnustega, %

		On	Ei ole	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	17	83	100
	Keskmine	29	71	100
	Halb	58	42	100
Tervise seisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	43	57	100
	Ei ole piiratud	17	83	100
Suitsetamine*	Suitsetab	42	58	100
	Loobunud	16	84	100
Suhted vanematega	Rahul	25	75	100
	Ei ole rahul	61	39	100
Suhted lastega	Rahul	24	76	100
	Ei ole rahul	62	38	100
Suhted abikaasa või partneriga	Rahul	20	80	100
	Ei ole rahul	76	24	100
Suhted õdede-vendadega	Rahul	26	74	100
	Ei ole rahul	52	48	100

*Vastasid ainult need, kes on kunagi elus suitsetanud.

7.2. SUITSIIDIKATSE

Lääne-Virumaa vastajatest 8% on püüdnud endalt elu võtta, mis on sarnane Eesti keskmisega (joonis 7.2). Kõige kõrgem on suitsiidi üritanud vastajate osakaal Rägavere vallas (15%) ja kõige madalam Tamsalu vallas (5%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 7, tabel 7.2).

Joonis 7.2. Suitsiidikatse esinemine elu jooksul

Suitsiidikatse üle vastajaid saab iseloomustada järgmiselt

- ▶ pigem need, kellel esineb depressiooni sümptomeid;
- ▶ pigem need, kelle tervises seisund piirab igapäevast toimetulekut;
- ▶ pigem need, kes ei ole rahul suhetega oma vanematega.

Tabel 7.2. Suitsiidikatse esinemise seos teiste tunnustega, %

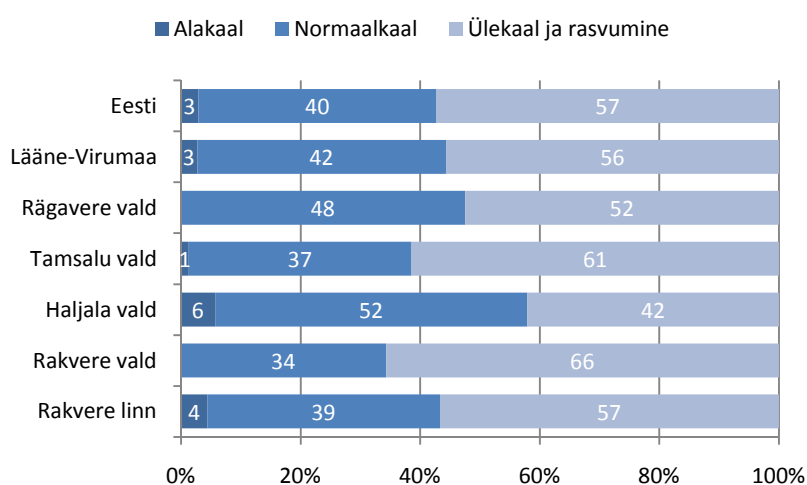
		Jah	Ei	Kokku
Depressiooni sümptomid	Ei ole	3	97	100
	On	21	79	100
Tervises seisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	14	86	100
	Ei ole piiratud	4	96	100
Suhted vanematega	Rahul	6	94	100
	Ei ole rahul	36	64	100

8. KEHALINE AKTIIVSUS

8.1. KEHAMASSIINDEKS

Uuringus osalejatel paluti üles märkida oma kehakaal ja pikkus, mille alusel arvutati iga vastaja kehamassiindeks. Kehamassiindeks jaotati nelja kategooriasse: alakaal, normaalkaal, ülekaal ja rasvumine.

Kehamassiindeks jaguneb Lääne-Virumaa vastajate hulgas sarnaselt Eesti keskmisele – normaalkaalus on 42% vastajatest ja 56% on ülekaalulised (joonis 8.1). Kõige enam on ülekaalulisi ja rasvunuid Rakvere vallas (66%) ja kõige vähem Haljala vallas (42%).

Joonis 8.1. Kehamassiindeks

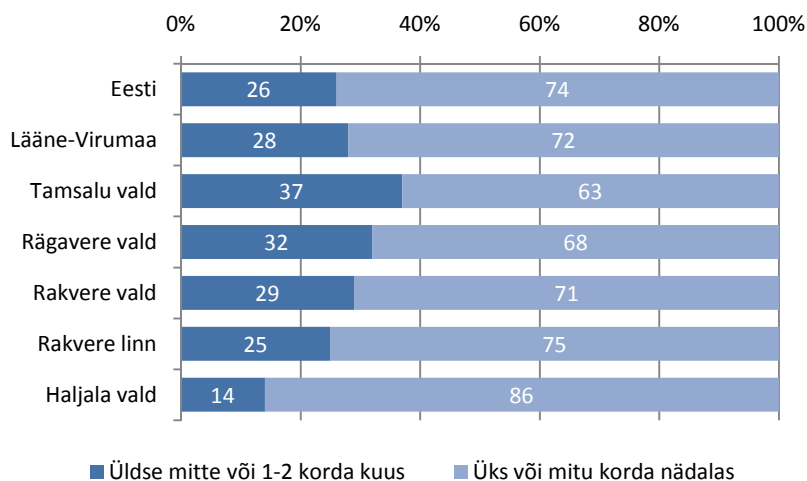
Ülekaalulisi ja rasvunuid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem kõrgharidusega (71%) kui keskhariidusega (54%) ja alg- või põhiharidusega (49%) vastajad;
- ▶ pigem kõrge (69%) kui madala (54%) ja keskmise (46%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem täisealiste lastega (72%) kui alaealiste lastega (40%) ja ilma lasteta (31%) leibkondade liikmed.

8.2. LIIKLEMINE JALGSI VÕI JALGRATTAGA

Vastajad märkisid, kui sageli nad viimase 30 päeva jooksul käisid jala või sõitsid rattaga vähemalt 30 minutit.

Vähemalt korra nädalas liigub Lääne-Virumaal sedasi 72% vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 8.2). Kõige vähem on regulaarselt jalgsi või rattaga liiklejaid Tamsalu vallas (63%) ja kõige enam Haljala vallas (86%).

Joonis 8.2. Vähemalt 30 minutit jala käimise või rattaga sõitmise sagedus uuringule eelnenud 30 päeva jooksul

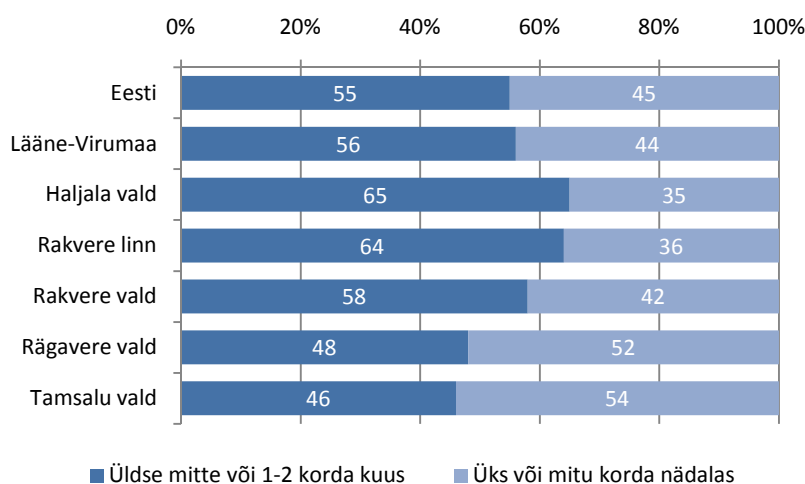
Vastajaid, kes on passiivsemad jalgsi või rattaga liiklejad, saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem mehed (33%) kui naised (22%);
- ▶ pigem keskealised (33%) kui vanemaealised (29%) ja noored (23%);
- ▶ pigem elukaaslasega (33%) kui ilma elukaaslaseta (22%) vastajad;
- ▶ pigem alaealiste lastega (35%) kui ilma lasteta (25%) ja täisealiste lastega (25%) leibkondade liikmed.

8.3. FÜÜSILINE AKTIIVSUS VABAL AJAL

Füüsilise aktiivsuse kirjeldamiseks paluti uuringus osalejatel vastata küsimusele: „Kui sageli tegelesite vabal ajal vähemalt 30 minutit sellise liikumisharrastusega, mis ajas teid kergelt hingeldama ja higistama?“.

Vähemalt ühe korra nädalas tegeleb sellise harrastusega 44% Lääne-Virumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 8.3). Füüsiliselt on kõige aktiivsemad Tamsalu valla (54%) ja kõige passiivsemad Haljala valla (35%) vastajad.

Joonis 8.3. Vähemalt 30 minutit tegelemine liikumisharrastusega, mis ajas kergelt higistama ja hingeldama uuringule eelnenud 30 päeva jooksul

Füüsiliselt väheaktiivseid vastajaid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem vanemaealised (65%) ja noored (54%) kui keskealised (53%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (63%) kui keskharidusega (56%) ja kõrgharidusega (43%) vastajad;
- ▶ pigem täisealiste lastega (57%) ja alaealiste lastega (55%) kui ilma lasteta (48%) leibkondade liikmed;
- ▶ pigem need, kellel on halb tervise enesehinnang;
- ▶ pigem need, kes joovad end purju vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, kes alustasid suitsetamist enne 18. elusaastat.

Tabel 8.1. Hingeldama ja higistama paneva liikumisharrastusega tegelemine vähemalt 30 minutit, seos teiste tunnustega, %

		Üldse mitte või 1-2 korda kuus	Üks või mitu korda nädalas	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	50	50	100
	Keskmine	58	42	100
	Halb	74	26	100
Korruga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine*	Mitte kordagi	60	40	100
	1-3 korda kuus	46	54	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	65	35	100
Suitsetamise alustamine**	Enne 18. eluaastat	75	25	100
	18-aastaselt või vanemalt	53	47	100

*Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

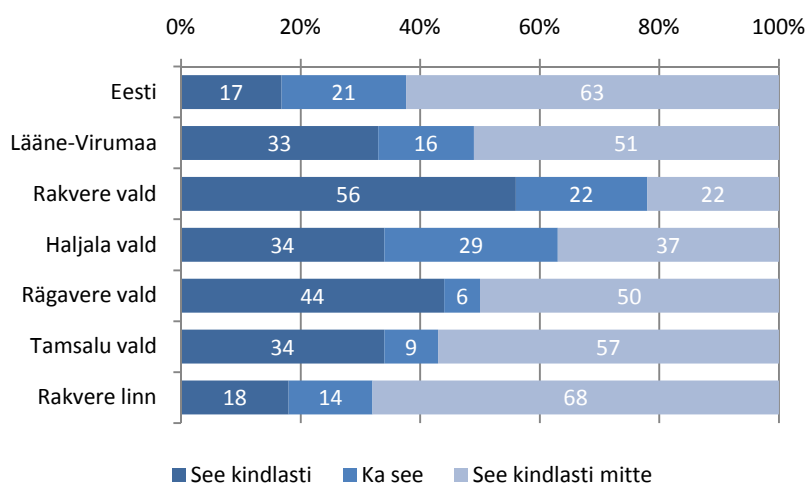
**Vastasid ainult need, kes suitsetavad igapäevaselt.

8.4. FÜÜSILISE AKTIIVSUSE TAKISTAJAD

Füüsiliselt väheaktiivsetel vastajatel paluti hinnata, millised erinevad takistavad tegurid piiravad nende füüsilist aktiivsust.

Sobiva asukoha puudumine

Sobiva asukoha puudumise tõi takistusena välja 49% Lääne-Virumaa vastajatest, mis on kõrgem Eesti keskmisest 38% (joonis 8.4). Kõige enam pidasid seda takistuseks Rakvere valla vastajad (78%) ja kõige vähem Rakvere linna vastajad (32%).

Joonis 8.4. Liikumisharrastust pärsib sobiva asukoha puudumine

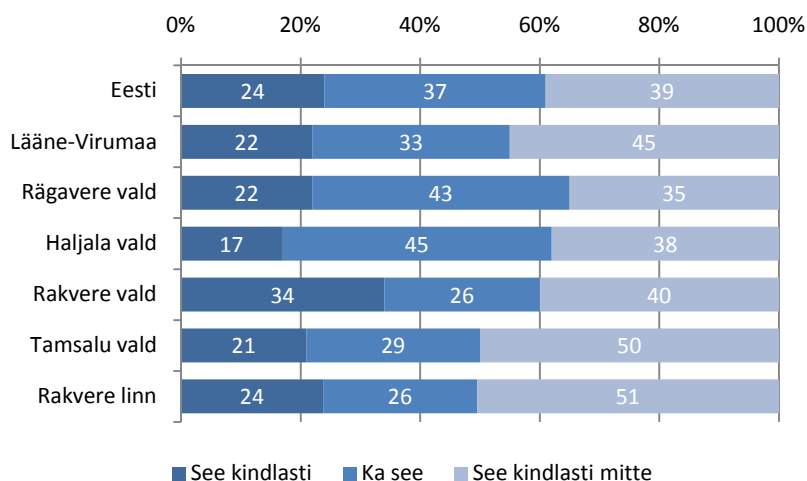
(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

Sobiva asukoha puudumist näevad liikumisharrastuse takistusena:

- ▶ pigem noored (57%) kui vanemaealised (46%) ja keskealised (43%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (55%) ja keskharidusega (51%) kui kõrgharidusega (35%) vastajad;
- ▶ pigem kõrge (57%) kui keskmise (51%) ja madala (46%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem alaealiste lastega (79%) kui täisealise lastega (42%) ja ilma lasteta (40%) leibkondade liikmed.

Harrastuse kallis hind

Harrastuse kalli hinna tõi takistusena välja 55% Lääne-Virumaa vastajatest, mis on madalam Eesti keskmisest 61% (joonis 8.5). Kõige enam pidasid seda takistuseks Rägavere valla vastajad (65%) ning kõige vähem Rakvere linna ja Tamsalu valla vastajad (50%).

Joonis 8.5. Liikumisharrastust pärsib selle kallis hind

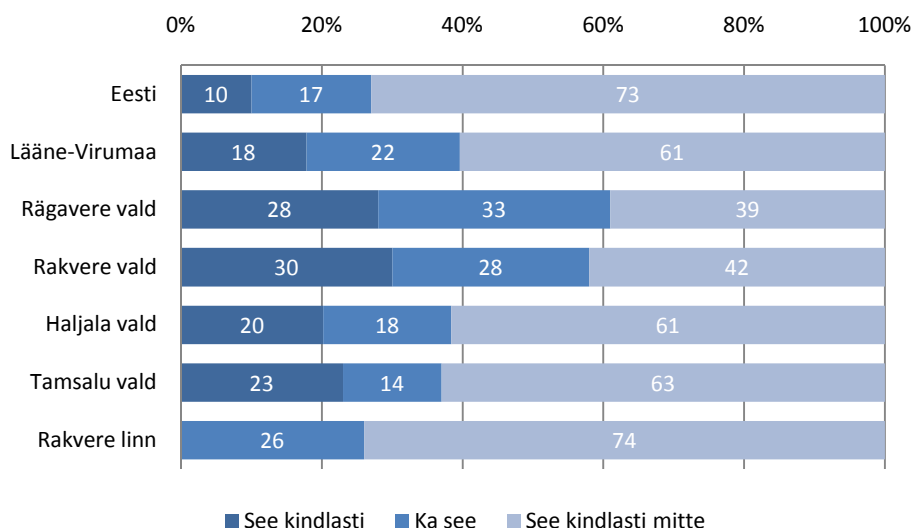
(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

Harrastuse kallist hinda näevad liikumisharrastuse takistusena:

- ▶ pigem vanemaealised (65%) kui keskealised (54%) ja noored (51%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (61%) ja keskharidusega (60%) kui kõrgharidusega (26%) vastajad;
- ▶ pigem kõrge (61%) kui keskmise (56%) ja madala (52%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem elukaaslasega (59%) kui ilma elukaaslaseta (50%) vastajad;
- ▶ pigem ilma lasteta (65%) kui täisealiste lastega (55%) ja alaealiste lastega (47%) leibkondade liikmed.

Sobiva transpordi puudumine harrastuskohta jõudmiseks

Sobiva transpordi puudumise tõi takistusena välja 40% Lääne-Virumaa vastajatest, mis on kõrgem Eesti keskmisest 27% (joonis 8.4). Kõige enam pidasid seda takistuseks Rägavere valla vastajad (61%) ja kõige vähem Rakvere linna vastajad (26%).

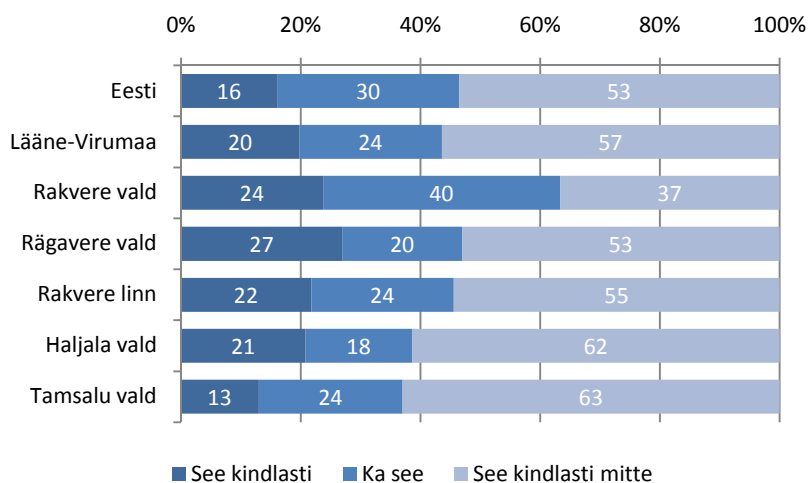
Joonis 8.6. Liikumisharrastust pärsib harrastuskohta jõudmiseks sobiva transpordi puudumine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnend 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

Sobiva transpordi puudumist näevad liikumisharrastuse takistusena:

- ▶ pigem keskharidusega (46%) ja alg- või põhiharidusega (38%) kui kõrgharidusega (17%) vastajad;
- ▶ pigem kõrge (46%) kui madala (37%) ja keskmise (36%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem alaealiste lastega (55%) kui ilma lasteta (33%) ja täisealiste lastega (32%) leibkondade liikmed.

Vajalike vahendite puudumine

Vajalike vahendite puudumise tõi takistusena välja 44% Lääne-Virumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisele (joonis 8.4). Kõige enam pidasid seda takistuseks Rakvere valla vastajad (64%) ja kõige vähem Tamsalu valla vastajad (37%).

Joonis 8.7. Liikumisharrastust pärsib vajalike vahendite puudumine

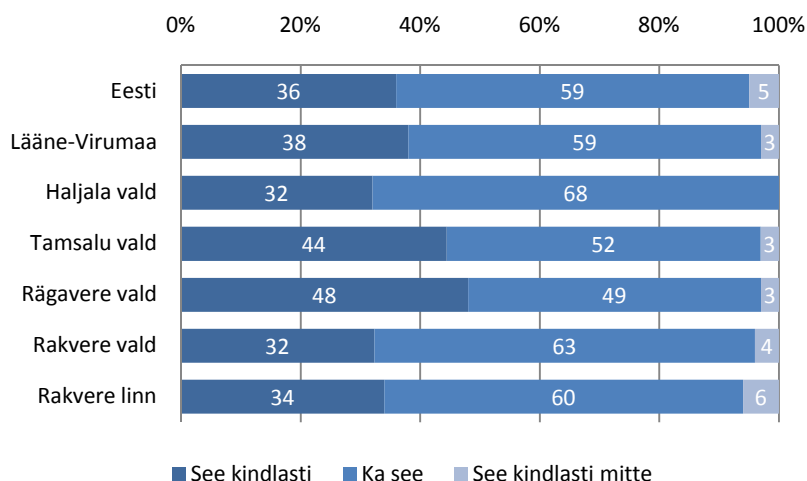
(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnud 30 päeva jooksul tegelema liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

Vajalike vahendite puudumist näevad liikumisharrastuse takistusena:

- ▶ pigem keskealised (58%) kui noored (37%) ja vanemaealised (35%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (50%) ja kõrgharidusega (50%) kui keskharidusega (37%) vastajad;
- ▶ pigem keskmise (52%) kui madala (40%) ja kõrge (35%) ostujõuga vastajad;
- ▶ pigem alaealiste lastega (52%) ja täisealiste lastega (47%) kui ilma lasteta (29%) leibkondade liikmed.

Huvi puudus, vähene viitsimine, väsimus või ajapuudus

Huvi või aja puudumise, vähese viitsimise ja väsimuse tõi takistusena välja 97% Lääne-Virumaa vastajatest, mis on sarnane Eesti keskmisega (joonis 8.4). Kõige vähem pidasid seda takistuseks Rakvere linna vastajad 94%, Haljala vallas pidasid neid tegureid takistuseks kõik vastajad

Joonis 8.8. Liikumisharrastust pärsib huvipuudus, vähene viitsimine, väsimus või ajapuudus

(vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnend 30 päeva jooksul tegelema liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas)

Huvi või aja puudumise, vähese viitsimise ja väsimuse tõi takistusena välja pigem noored (100%) ja keskealised (97%) kui vanemaealised (90%) vastajad.

8.5. VAJADUS SPORTIMISKOHA JÄRGI

Uuringus osalejatele esitati küsimus „Millise sportimiskoha järele on teie arvates teie linnas või vallas kõige suurem vajadus?“. Tabelis 8.2 on esitatud neli kõige sagedamini antud vastust. Enamikes Lääne-Virumaa omavalitsustes on vastajate arvates kõige suurem nõudlus ujula järele. Populaarsuselt teine eelistus on rulluisu- ja jalgrattatee ja kolmas tenniseväljak.

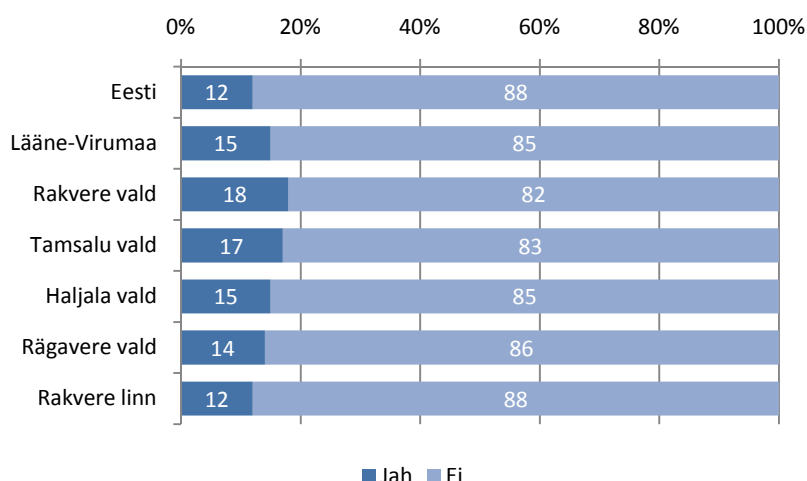
Tabel 8.2. „Millise sportimiskoha järele on teie arvates teie linnas või vallas kõige suurem vajadus?“ – neli populaarseimat vastust tähtsuse järjekorras

	Eesti	Lääne-Virumaa	Rakvere linn	Rakvere vald	Haljala vald	Tamsalu vald	Rägavere vald
Ujula	I	I	I	II	II	I	I
Rulluisu- ja jalgrattatee	II	II	II	I	I	II	II
Jõusaal	III	IV			III	IV	III
Tenniseväljak	IV	III	III	III	IV	III	
Kergejõustikustaadion							IV
Võrkpalliväljak				IV			
Korvpalliväljak			IV				

9. SEKSUAALTERVIS

9.1. SEKSUAALVAHEKORD JUHUPARTNERIGA

Lääne-Virumaa vastajatest on 15% uuringule eelnenud aasta jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga, mis on sarnane Eesti keskmisega (joonis 9.1). Kõrgeim on näitaja Rakvere vallas (18%) ja kõige madalam Rakvere linnas (12%).

Joonis 9.1. Olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga uuringule eelnenud 12 kuu jooksul (vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras)

Juhupartneriga seksuaalvahekorras olnuid saab iseloomustada järgmiselt:

- ▶ pigem mehed (23%) kui naised (7%);
- ▶ pigem noored (28%) kui keskealised (10%) ja vanemaealised (3%);
- ▶ pigem need, kes tarvitavad alkoholi vähemalt üks kord nädalas;
- ▶ pigem need, kes joovad purju vähemalt üks kord nädalas.

*Tabel 9.1. Seksuaalvahekord juhupartneriga, seos teiste tunnustega %**

		Jah	Ei	Kokku
Alkoholi tarvitamise regulaarsus	Mitte kordagi	3	97	100
	1-3 korda kuus	11	89	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	28	72	100
Korruga vähemalt 6 alkoholiannuse tarvitamine**	Mitte kordagi	6	94	100
	1-3 korda kuus	20	80	100
	Vähemalt 1 kord nädalas	52	48	100

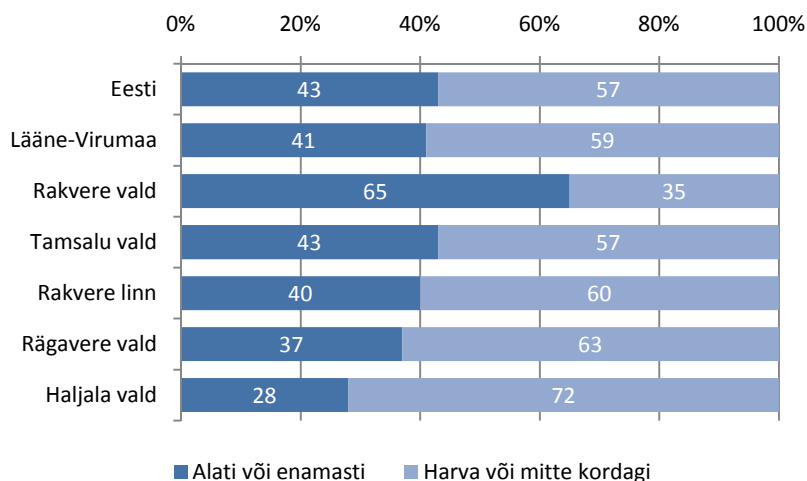
*Vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras.

**Vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud.

9.2. KONDOOMI KAASAS KANDMINE

Kõigilt vastajatelt, kellel oli juhupartneriga seksuaalvahekorra kogemus küsiti „Kui sageli te olete viimase 12 kuu jooksul kandnud endaga kondoomi kaasas?“.

Lääne-Virumaa vastajatest 41% väitis, et kannab kondoomi alati või enamasti kaasas, mis on sarnane Eesti keskmisega (joonis 9.2). Kõrgeim on näitaja Rakvere vallas (65%) ja madalaim Haljala vallas (28%).

Joonis 9.2. Kondoomide kaasas kandmine

(vastasid ainult need, kes uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olid olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga)

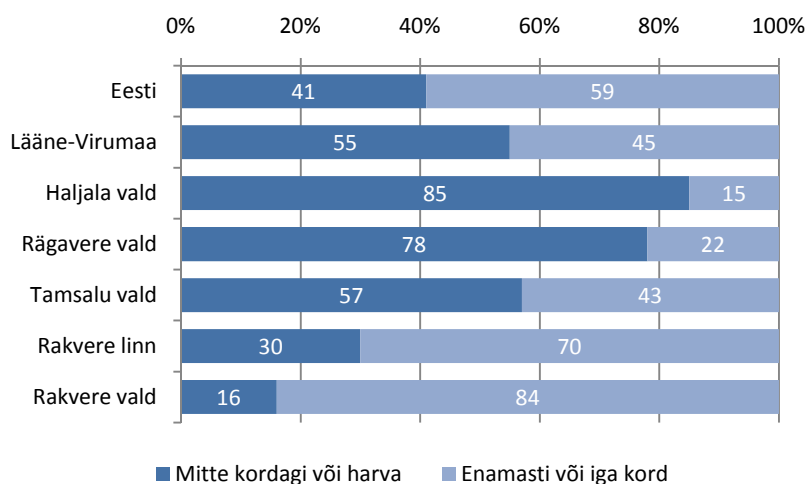
Kondoomi kannavad alati või enamasti kaasas:

- ▶ pigem mehed (51%) kui naised (12%);
- ▶ pigem noored (54%) kui keskealised (16%) ja vanemaealised (0%);
- ▶ pigem alg- või põhiharidusega (66%) ja keskharidusega (37%) kui kõrgharidusega (0%) vastajad.

9.3. KONDOOMI KASUTAMINE JUHUSLIKU SEKSUAALVAHEKORRA AJAL

Kõigilt vastajatelt, kellel oli juhupartneriga seksuaalvahekorra kogemus küsiti „Kui sageli viimase 12 kuu jooksul kasutasite kondoomi, kui olite seksuaalvahekorras juhupartneriga?“.

Lääne-Virumaa vastajatest 45% väitis, et kasutas kondoomi enamasti või igakord, mis on madalam Eesti keskmisest 59% (joonis 9.2). Neid, kes jätsid kondoomi enamasti kasutamata on kõige enam Haljala vallas (85%) ja kõige vähem Rakvere vallas (16%).

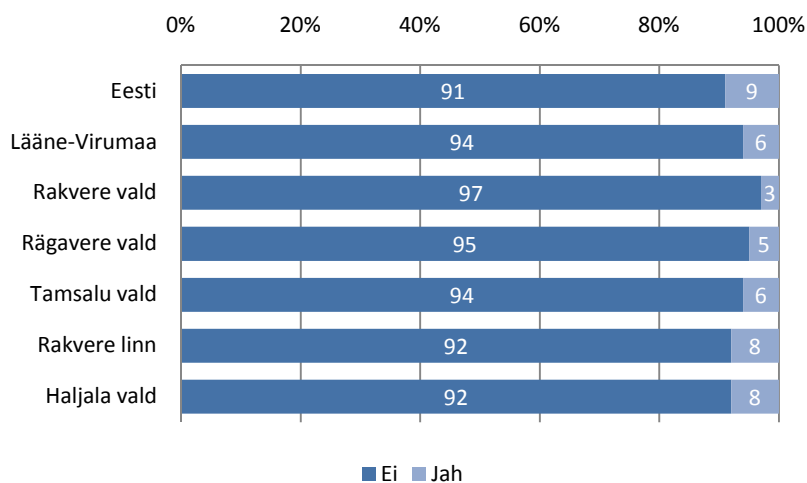
Joonis 9.3. Kondoomi kasutamine juhusliku seksuaalvahekorra ajal
(vastasid ainult need, kes uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olid olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga)

Juhupartneriga seksuaalvahekorras olles jätsid kondoomi enamasti kasutamata:

- ▶ pigem naised (66%) kui mehed (51%);
- ▶ pigem keskealised (100%) ja vanemaealised (100%) kui nooremaelised (34%);
- ▶ pigem keskhariduse (65%) ja kõrgharidusega (58%) kui alg- või põhiharidusega (35%).

9.4. SEKSUAALVÄGIVALD

Kõigist Lääne-Virumaa seksuaalvahekorra kogemusega vastajatest on 6% kogenud seksuaalvägivalda ehk olnud sunnitud astuma seksuaalvahekorda vastu oma tahtmist (joonis 9.4), mis on sarnane Eesti keskmisega. Kõige kõrgem on näitaja Rakvere linnas ja Haljala vallas (8%) ning madalaim Rakvere vallas (3%).

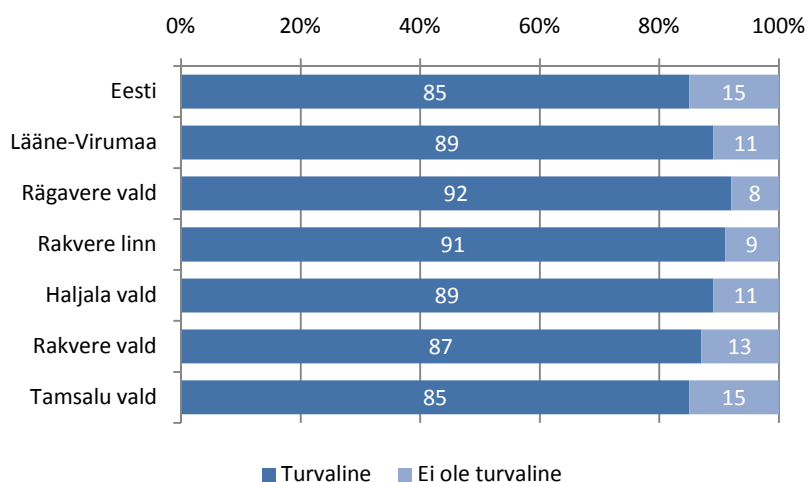
Joonis 9.4. On olnud sunnitud astuma seksuaalvahekorda vastu tahtmist
(vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras)

Seksuaalvägivalda on kogenud pigem naised (13%) kui mehed (0%).

10. TURVALISUS JA OHUTUS

10.1. ELUKOHA TURVALISUS

Uuringus osalejatel paluti vastata, kui turvaliseks nad hindavad oma elukohta. Lääne-Virumaa vastajatest 89% leiab, et tema elukoht on turvaline, mis on sarnane Eesti keskmisega (joonis 10.1). Kõige turvalisemaks peetakse elukohta Rägavere vallas (92%), näitaja on madalaim Tamsalu vallas (85%). Olulisi erinevusi sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes näitaja kohta ei esinenud (vt lisa 10, tabel 10.1).

Joonis 10.1. Elukohta turvalisus

Oma elukohta ei pea turvaliseks:

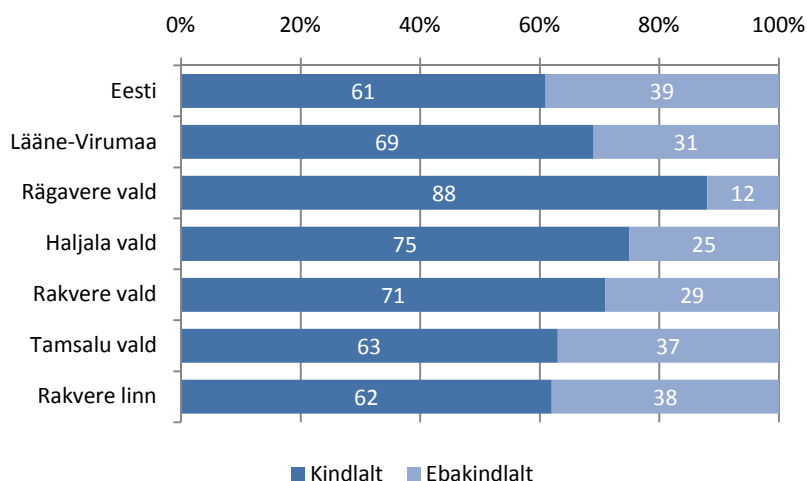
- ▶ pigem halva tervise enesehinnanguga vastajad;
- ▶ pigem tervise seisundi tõttu piiratud toimetulekuga vastajad.

Tabel 10.1. Elukohta turvalisuse seos teiste tunnustega, %

		Ei ole turvaline	Turvaline	Kokku
Tervise enesehinnang	Hea	6	94	100
	Keskmine	14	86	100
	Halb	27	73	100
Tervise seisundi tõttu piiratud toimetulek	Piiratud	18	82	100
	Ei ole piiratud	8	92	100

10.2. TURVATUNNE OMA ELUKOHAS PIMEDAL AJAL

Lääne-Virumaa elanikest 31% tunneb ennast ebakindlalt, käies oma elukohas üksinda väljas pärast pimeduse saabumist, näitaja on kõrgem Eesti keskmisest 39% (joonis 10.2). Kõige vähem tunnevad pimedal ajal ebakindlust Rägavere valla (12%) ja kõige enam Rakvere linna (38%) vastajad.

Joonis 10.2. „Kui julgelt te ennast tunnete, käies üksinda väljas oma elukohas pärast pimeduse saabumist?“

Vastajaid, kes tunnevad end oma elukohas pimedal ajal ebakindlalt, saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem naised (46%) kui mehed (17%);
- ▶ pigem vanemaealised (35%) ja noored (34%) kui keskealised (25%);
- ▶ pigem alaealiste lastega (40%) ja täisealiste lastega (36%) kui ilma lasteta (21%) leibkondade liikmed;

10.3. ÜMBRUSKONNA OHUTUS

Uuringus osalejatel paluti hinnata erinevate tegevuste ohutust oma elukohas (tabel 10.2). Sotsiaal-demograafiliste tunnuste lõikes on vastused esitatud lisan 10, tabelites 10.3-10.8.

Uuringus osalenud omavalitsusest eristub Rakvere vald ja Haljala vald, seal peab kõige enam vastajaid sõidutee ületamist ja jalgrattaga sõitmist ohtlikuks. Veekogudes ujumist peetakse ohtlikuimaks Rakvere vallas. Kõige ohutumaks peavad oma elukohta Tamsalu valla ja Rägavere valla vastajad.

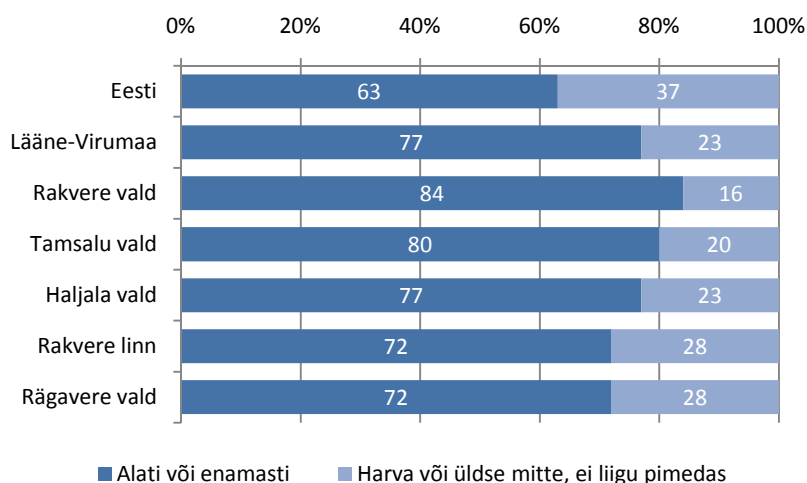
Tabel 10.2. Vastajad, kes peavad erinevaid tegevusi elukohas ohtlikuks, %

	Eesti	Lääne- Virumaa	Rakvere linn	Rakvere vald	Haljala vald	Tamsalu vald	Rägavere vald
Jalgsi tööle või kooli minemine	6	3	6	8	2	0	1
Sõidutee ületamine	18	17	9	34	23	15	11
Jalgrattaga sõitmine	27	26	26	37	37	18	17
Parkides ja haljasaladel jalutamine	7	5	6	3	0	9	0
Mänguväljakute kasutamine	3	2	0	3	0	5	0
Veekogudes ujumine	18	16	14	24	17	11	19

10.4. TURVAVAHENDITE KASUTAMINE

Helkuri kasutamine

Uuringus osalejatel paluti vastata, kui tihti nad kasutavad pimedal ajal valgustamata tänavatel või teedel liikudes helkurit. Vastajaid, kes kannavad helkurit alati või enamasti on Lääne-Virumaal 77%, näitaja on kõrgem Eesti keskmisest 63%, (joonis 10.3). Kõige madalam on alati või enamasti helkurit kandjate osakaal Rakvere linnas ja Rägavere vallas (72%) ning kõige kõrgem Rakvere vallas (84%).

Joonis 10.3. Helkuri kandmine

Alati või enamasti helkuri kandjaid saab iseloomustada järgnevalt:

- ▶ pigem naised (85%) kui mehed (69%);
- ▶ pigem keskealised (83%) ja vanemaealised (78%) kui noored (72%);
- ▶ pigem kõrgharidusega (86%) ja keskhariidusega (79%) kui alg- või põhiharidusega (69%) vastajad.

Turvavöö kasutamine

Uuringus osalenutel paluti vastata, millised on nende turvavöö kasutamise harjumused (tabel 10.3). Lääne-Virumaal on juhina ja kaassõitjana eesistmel turvavöö kasutamise harjumused sarnased Eesti keskmisele, tagaistmel kasutatakse turvavööd sagedamini.

Juhina kasutavad turvavööd alati kõige enam Rakvere valla (87%) ja kõige vähem Haljala valla vastajad (69%). Esiistmel kaassõitjana on enim turvavöö kasutajaid samuti Rakvere vallas (97%) ning vähem Haljala, Tamsalu ja Rägavere vallas (91%). Tagaistmel on enim turvavöö kasutajaid jällegi Rakvere vallas (78%) ja kõige vähem Rägavere vallas (58%).

Turvavöö kasutamise ülevaade sotsiaal-demograafiliste näitajate lõikes on esitatud raporti lisa 10 (tabelid 10.10-10.12).

Tabel 10.3. Alati turvavöö kasutamine, %

	Eesti	Lääne-Virumaa	Rakvere linn	Rakvere vald	Haljala vald	Tamsalu vald	Rägavere vald
Juhina	70	73	72	87	69	70	72
Esiistmel kaassõitjana	93	93	96	97	91	91	91
Tagaistmel kaassõitjana	59	69	71	78	65	71	58

LISA 1. TERVISE SEISUND

Tabel 1.1. Tervise enesehinnang, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Hea	44	41	60	41	12	39	39	58	45	39	39	48	42	42
Keskmine	45	46	33	48	65	41	53	34	49	37	40	45	42	48
Halb	11	13	7	11	23	19	8	7	6	25	21	7	16	10

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Hea		39	46	48	33	43
Keskmine		47	44	48	54	43
Halb		14	10	5	13	14

Tabel 1.2. Pikaajaline krooniline haigus või tervise probleem, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Jah	45	57	32	52	84	52	50	51	45	43	63	59	47	50
Ei	55	43	68	48	16	48	50	49	55	57	37	41	53	50

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Jah		48	54	44	62	54
Ei		52	46	56	38	46

Tabel 1.3. Tervise seisundi tõttu piiratud toimetulek, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Piiratud	31	49	27	44	55	47	38	29	28	38	60	38	44	36
Ei ole piiratud	69	51	73	56	45	53	62	71	72	62	40	62	56	64

	Perekonnaseis		Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Piiratud	37	42	37	46	39
Ei ole piiratud	63	58	63	54	61

Tabel 1.4. Vererõhu mõõtmine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase 2 aasta jooksul	90	93	95	85	95	95	90	92
Rohkem kui 2 aastat tagasi	8	7	5	13	4	4	9	8
Mitte kunagi	2	0	0	1	2	1	1	0

Tabel 1.5. Vere kolesterooli taseme määramine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase 2 aasta jooksul	73	68	55	73	87	69	69	80
Rohkem kui 2 aastat tagasi	12	16	10	20	10	9	15	15
Mitte kunagi	15	16	35	6	3	21	15	5

Tabel 1.6. Eesnäärme uuring (vastasid ainult mehed vanuses 55-70 aastat), %

	Haridus		
	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase 2 aasta jooksul	35	34	0
Rohkem kui 2 aastat tagasi	16	11	0
Mitte kunagi	49	55	100

Tabel 1.7. Mammograafia uuring (vastasid ainult naised vanuses 35-70 aastat), %

	Vanus		Haridus		
	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase 2 aasta jooksul	40	54	58	41	45
Rohkem kui 2 aastat tagasi	11	23	18	18	12
Mitte kunagi	49	23	25	42	43

Tabel 1.8. Perearsti või pereõe teenuse kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Samal või järgmisel päeval	56	60	56	58	61	56	59	59
Samal nädalal	32	29	30	32	29	35	28	29
Hiljem kui nädala päras	6	8	8	7	6	8	8	6
Ei oska öelda	6	3	6	3	5	1	5	5

Tabel 1.9. Hambaarsti teenuse kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Samal või järgmisel päeval	14	10	16	10	7	10	16	8
Samal nädalal	22	20	23	20	20	17	22	22
Hiljem kui nädala päras	43	50	47	54	33	57	39	46
Ei oska öelda	21	20	13	16	40	16	22	24

Tabel 1.10. Psühholoogiline nõustamisteenus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Samal või järgmisel päeval	3	4	6	1	2	6	3	3
Samal nädalal	4	8	6	7	2	7	4	6
Hiljem kui nädala päras	16	14	18	17	5	12	18	12
Ei oska öelda	77	75	69	76	90	76	75	79

Tabel 1.11. Ravimite kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Kuni 10 minutit	35	39	41	39	25	40	38	35
11-30 minutit	42	39	44	36	41	47	32	43
31 minutit või kauem	22	21	15	24	30	13	29	21
Ei oska öelda	0	2	0	1	4	1	1	2

Tabel 1.12. Toidukaupade kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Kuni 10 minutit	50	50	61	50	28	63	47	45
11-30 minutit	35	31	26	35	44	29	31	37
31 minutit või kauem	14	18	12	15	25	7	21	18
Ei oska öelda	0	1	0	0	2	1	1	0

Tabel 1.13. Alkoholi kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Kuni 10 minutit	53	53	65	51	30	62	53	48
11-30 minutit	28	27	18	35	33	27	21	32
31 minutit või kauem	13	10	11	12	15	6	16	12
Ei oska öelda	6	10	6	2	22	6	11	9

Tabel 1.14. Tubakatoodete kättesaadavus, %

	Sugu		Vanus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Kõrge	Keskmine	Madal
Kuni 10 minutit	51	53	65	50	28	62	53	46
11-30 minutit	26	27	18	34	33	27	19	32
31 minutit või kauem	13	9	11	12	13	6	15	11
Ei oska öelda	9	11	6	5	27	6	13	10

LISA 2. TOITUMINE

Tabel 2.1. Hommikusöögi söömine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg/põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Vähemalt pooltel päevadel	74	85	67	83	96	65	87	88	74	82	87	81	74	81
Harva või üldse mitte	26	15	33	17	4	35	13	12	26	18	13	19	26	19

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Vähemalt pooltel päevadel		82	77	77	78	80
Harva või üldse mitte		18	23	23	22	20

Tabel 2.2. Puu- ja köögiviljade söömine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Ei söö üldse, mõned portsjonid nädalas	73	60	63	67	76	72	69	53	64	91	70	69	68	65
1-2 portsjonit päevas	21	32	28	27	22	22	27	31	30	9	21	23	21	32
3-4 portsjonit päevas	4	8	8	5	3	5	4	13	5	0	9	7	10	3
5 või rohkem portsjonit päevas	1	0	1	1	0	0	1	2	1	0	0	2	1	0

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Ei söö üldse, mõned portsjonid nädalas		63	71	70	69	67
1-2 portsjonit päevas		29	24	27	19	26
3-4 portsjonit päevas		8	4	1	12	6
5 või rohkem portsjonit päevas		0	1	1	0	1

Tabel 2.3. Energiajookide tarvitamine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Mitte kordagi	81	91	74	95	94	79	90	88	87	86	85	84	87	87
1-7 päeval nädalas	19	9	26	5	6	21	10	12	13	14	15	16	13	13

Tabel 2.4. Coca-Cola ja teiste suhkrut sisaldavate magusate jookide tarvitamine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Mitte kordagi	56	69	38	77	87	56	67	64	55	65	67	58	71	64
1-2 päeval nädalas	25	21	35	18	7	25	22	23	34	17	22	25	16	23
3-7 päeval nädalas	19	10	26	5	6	19	11	13	11	18	12	17	13	13

Tabel 2.5. Pitsa, pirukate, saiakeste ja hamburgerite söömine uuringule eelnenud 7 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Mitte kordagi	40	50	36	48	55	44	42	54	46	49	42	41	48	47
1-2 päeval nädalas	41	39	42	41	34	41	40	38	37	38	40	43	37	39
3-7 päeval nädalas	20	11	21	11	11	15	17	8	17	13	18	16	14	14

LISA 3. ALKOHOL

Tabel 3.1. Alkoholi tarvitamise regulaarsus uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Alg- või põhiharidus	Haridus		Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70		Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Mitte kordagi	12	35	16	20	41	21	25	19	16	13	37	18	24	26
1-3 korda kuus	35	53	47	43	39	35	46	57	43	55	44	41	44	46
Vähemalt üks kord nädalas	53	12	37	37	20	44	29	25	42	33	18	41	33	28

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Mitte kordagi		28	18	26	17	22
1-3 korda kuus		46	42	44	49	45
Vähemalt üks kord nädalas		26	40	30	34	34

Tabel 3.2. Korraga vähemalt 6 alkoholi annuse tarvitamine uuringule eelnenud 30 päeva jooksul (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkohoolseid jooke tarvitanud), %

	Sugu		Vanus			Alg- või põhiharidus	Haridus		Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70		Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Mitte kordagi	36	65	42	44	68	36	52	56	43	33	60	55	41	48
1-3 korda kuus	43	31	41	39	28	44	33	37	42	45	28	41	35	40
Vähemalt üks kord nädalas	22	5	17	17	4	19	14	7	15	23	12	4	25	11

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Mitte kordagi		46	48	50	45	49
1-3 korda kuus		36	39	42	37	35
Vähemalt üks kord nädalas		17	12	9	18	16

Tabel 3.3. Subjektivne alkoholi tarvitamise hinnang (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul alkoholiseid jooke tarvitanud), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Vähe või mõõdukalt	85	96	89	88	94	90	89	92
Palju	15	4	11	12	6	10	11	8

Tabel 3.4. Väitele „Enamikel nädalapäevadel klaasi veini või paari pudeli õlle joomine võib tervisele halvasti mõjuda“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Ei ole nõus	40	15	33	30	17	33	28	23
Nõus	60	85	67	70	83	67	72	77

Tabel 3.5. Väitele „Enda igapäevane purju joomine võib tekitada tõsiseid tervisehäireid“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Ei ole nõus	5	5	4	7	4	9	4	2
Nõus	95	95	96	93	96	91	96	98

Tabel 3.6. Väitele „Minu tutvusringkonnas on tavaline ennast seltskondlikel koosviibimistel purju juua“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Ei ole nõus	65	76	62	70	88	70	65	82
Nõus	35	24	38	30	12	30	35	18

Tabel 3.7. Väitele „Alkoholi ja tubakatooteid peaks olema võimalik müüa ainult spetsiaalsetes müügikohtades (alkoholi- ja tubakakauplus)“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Ei ole nõus	51	32	48	47	24	48	41	35
Nõus	49	68	52	53	76	52	59	65

Tabel 3.8. Väitele „Peaksin tarvitama vähem alkoholi“ (analüüsist on välja jäetud need, kes vastasid väitele „ei kehti minu kohta“) vastamine, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Nõus	65	41	54	65	67
Pigem ei ole nõus	18	40	30	18	8
Ei oska öelda	16	19	16	17	25

LISA 4. SUITSETAMINE

Tabel 4.1. Viibimine tööl ruumides, kus suitsetatakse, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal
Ei viibi	61	90	65	78	91	73	71	90	74	73	76
Viibib	39	10	35	22	9	27	29	10	26	27	24

Tabel 4.2. Viibimine kodus ruumides, kus suitsetatakse, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ei viibi	76	73	67	76	86	66	80	77	70	72	76	75	69	76
Viibib	24	27	33	24	14	34	20	23	30	28	24	25	31	24

Tabel 4.3. Suitsetamise alustamine (vastasid ainult need, kes suitsetavad igapäevaselt), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal
Enne 18. eluaastat	49	43	40	46	60	38	57	42	52	35	57
18-aastaselt või vanemalt	51	57	60	54	40	62	43	58	48	65	43

Tabel 4.4. Igapäevane suitsetamine, %

	Sugu		Vanus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Ei ole kunagi suitsetanud	23	50	32	39	43	32	16	52
Olen suitsetamisest loobunud	20	25	18	20	34	23	21	22
Suitsetan aeg-ajalt	11	7	18	3	5	9		9
Suitsetan iga päev	46	18	32	37	18	35	64	17

	Haridus			Ostujõud		
	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal
Ei ole kunagi suitsetanud	34	31	60	33	44	34
Olen suitsetamisest loobunud	24	23	21	26	21	24
Suitsetan aeg-ajalt	9	10	3	7	9	10
Suitsetan iga päev	32	36	16	34	26	32

Tabel 4.5. Suitsetamisest loobumine (vastasid ainult need, kes on kunagi elus suitsetanud), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Suitsetab	68	57	80	62	38	66	69	42	62	80	64	60	75	59
Loobunud	32	43	20	38	62	34	31	58	38	20	36	40	25	41

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Suitsetab		75	54	61	68	60
Loobunud		25	46	39	32	40

Tabel 4.6. Soov loobuda suitsetamisest (vastasisid ainult igapäevased suitsetajad), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Jah	53	80	50	68	82	66	56	60
Ei	47	20	50	32	18	34	44	40

Tabel 4.7. Proovinud loobuda suitsetamisest (vastasisid need, kes suitsetavad praegusel eluperioodil igapäevaselt või aeg-ajalt), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Viimase aasta jooksul	35	57	56	27	35	39	46	40
Rohkem kui aasta tagasi	39	20	25	42	35	37	31	24
Mitte kunagi	26	24	19	31	29	23	22	36

LISA 5. NARKOOTIKUMID

Tabel 5.1. Kanepi hankimise võimalikkus, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Võimatu	9	7	6	6	16
Keeruline või lihtne	29	19	42	17	1
Ei tea	61	74	52	77	83

Tabel 5.2. Teiste narkootikumide (ecstasy, amfetamiin, kokaiin, heroiin) hankimise võimalikkus, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Võimatu	12	7	9	6	15
Keeruline või lihtne	21	17	33	14	0
Ei tea	67	76	58	80	85

Tabel 5.3. Kanepi tarvitamine elu jooksul, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Jah, ühe korra	15	6	17	9	0
Jah, korduvalt	12	8	21	3	0
Ei	73	86	62	88	100

Tabel 5.4. Teiste narkootikumide tarvitamine elu jooksul, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Jah, ühe korra	4	4	7	3	0
Jah, korduvalt	5	1	7	0	0
Ei	91	95	85	97	100

LISA 6. SOTSIAALSED SUHTED

Tabel 6.1. Organisatsiooni, ühingu või grupi liikmelisus, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Ei ela kooselus	Kooselus
Jah	18	20	21	17	18	15	16	35	19	0	22	23	16
Ei	82	80	79	83	82	85	84	65	81	100	78	77	84

Tabel 6.2. Mittetulundusühingu liikmelisus, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Ei ela kooselus	Kooselus
Jah	18	10	16	17	8	6	16	29	15	9	14	14	15
Ei	82	90	84	83	92	94	84	71	85	91	86	86	85

Tabel 6.3. Aktiivne suhtleja internetis, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Ei ela kooselus	Kooselus
Jah	44	48	85	24	5	45	44	53	46	41	46	48	44
Ei	56	52	15	76	95	55	56	47	54	59	54	52	56

Tabel 6.4. Väitele „Enamikku inimesi minu kodukandis võib usaldada“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mittetöötav
Nõus	49	35	32	49	50	33	46	48	46	19	38
Ei ole nõus	37	35	50	32	16	38	40	21	34	76	34
Ei oska öelda	15	30	18	19	34	28	14	31	20	5	27

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	45	42	43	43	43	40
Ei ole nõus	34	34	37	36	42	35
Ei oska öelda	21	24	20	21	15	25

Tabel 6.5. Väitele „Minu kodukandi inimesed üldiselt aitavad üksteist, kui on vaja“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Nõus	64	62	60	67	65	58	66	69	64	50	64
Ei ole nõus	22	20	24	20	16	25	21	12	21	50	17
Ei oska öelda	14	18	16	13	19	17	12	20	15	0	19

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	59	68	63	65	57	63
Ei ole nõus	22	18	23	21	34	18
Ei oska öelda	18	14	14	15	9	19

Tabel 6.6. Väitele „Oma ümbruskonna hüvanguks teen mõnikord mõne töö ära omal algatusel, ilma et keegi oleks palunud“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Nõus	56	41	33	63	56	42	50	60	52	56	41
Ei ole nõus	28	37	48	22	18	37	32	25	30	31	38
Ei oska öelda	16	22	19	15	25	21	18	15	18	14	21

	Ostujõud				Leibkond	
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	43	56	50	57	42	50
Ei ole nõus	34	27	35	27	47	30
Ei oska öelda	23	16	16	17	11	19

Tabel 6.7. Väitele „Ma arvan, et minu kodukandi asjad on olulised“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Nõus	84	83	78	93	80	78	88	85	84	83	84
Ei ole nõus	6	9	11	4	7	9	7	7	7	17	6
Ei oska öelda	10	8	11	3	13	13	5	9	9	0	10

	Ostujõud				Leibkond	
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	87	81	87	83	90	81
Ei ole nõus	5	11	6	8	5	7
Ei oska öelda	8	8	7	9	5	12

Tabel 6.8. Väitele „Ma usun, et suudan mõjutada ja muuta elu oma kodukandis“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Nõus	39	24	37	31	24	28	33	38	37	15	26
Ei ole nõus	35	43	35	50	31	37	40	39	38	65	36
Ei oska öelda	25	33	28	19	46	35	26	23	25	20	38

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	30	30	35	40	35	28
Ei ole nõus	39	39	38	36	45	36
Ei oska öelda	31	31	27	24	19	36

Tabel 6.9. Väitele „Ma osalen kodukandi tegevustes“ vastamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Nõus	46	37	36	51	38	35	42	54	45	20	39
Ei ole nõus	41	49	57	38	34	51	45	35	46	74	40
Ei oska öelda	13	13	7	11	27	14	12	10	10	7	20

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Nõus	41	43	42	41	37	45
Ei ole nõus	49	46	43	45	55	41
Ei oska öelda	10	11	16	14	8	14

Tabel 6.10. Uuringule eelnenud 12 kuu jooksul osalenud mõnel enda elukohas toimunud terviseteemalisel üritusel, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Osalenud	18	26	26	22	15	23	18	34	19	9	30
Ei ole osalenud	68	60	60	65	73	63	68	57	69	66	57
Ei ole toimunud	13	13	14	13	12	15	14	8	12	25	13

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Osalenud	20	21	27	18	28	23
Ei ole osalenud	69	62	60	73	52	63
Ei ole toimunud	11	17	13	9	20	14

Tabel 6.11. Rahulolu oma elukohas pakutavate huvitegevuste ja vaba aja veetmise võimalustega, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne
Rahul	37	43	46	43	24	34	42	48	42	25	40
Ei ole rahul	36	27	35	31	26	38	30	23	31	43	32
Ei oska öelda	27	29	19	26	50	29	28	29	28	33	29

	Ostujõud			Leibkond		
	Kõrge	Keskmine	Madal	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Rahul	47	33	40	45	42	35
Ei ole rahul	30	36	29	28	40	32
Ei oska öelda	23	30	31	27	18	33

LISA 7. VAIMNE TERVIS

Tabel 7.1. Depressiooni sümptomite esinemine, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Tööturu staatus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Töötav	Töötu	Mitteaktiivne	Kõrge	Keskmine	Madal
Ei ole	78	67	73	71	76	69	77	70	76	77	66	75	62	77
On	22	33	27	29	24	31	23	30	24	23	34	25	38	23

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Ei ole		66	78	83	67	69
On		34	22	17	33	31

Tabel 7.2. Suitsiidikatse esinemine elu jooksul, %

	Sugu		Vanus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70
Ei	94	90	92	89	97
Jah	6	10	8	11	3

LISA 8. KEHALINE AKTIIVSUS

Tabel 8.1. Kehamassiindeks, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal
Alakaal	3	2	3	2	3	2	3	4	1	4	3
Normaalkaal	43	40	41	45	37	49	43	25	30	50	43
Ülekaal ja rasvumine	53	57	56	53	60	49	54	71	69	46	54

	Perekonnaseis			Leibkond		
	Ei ela kooselus	Kooselus	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega	
Alakaal		4	1	6	0	2
Normaalkaal		42	41	62	60	26
Ülekaal ja rasvumine		53	58	31	40	72

Tabel 8.2. Vähemalt 30 minutit jala käimise või rattaga sõitmise sagedus uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus
Üldse mitte või 1-2 korda kuus	33	22	23	33	29	29	26	27	31	27	25	22	33
Üks või mitu korda nädalas	67	78	77	67	71	71	74	73	69	73	75	78	67

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Üldse mitte või 1-2 korda kuus	25	35	25
Üks või mitu korda nädalas	75	65	75

Tabel 8.3. Vähemalt 30 minutit tegelemine liikumisharrastusega, mis ajas kergelt higistama ja hingeldama uuringule eelnenud 30 päeva jooksul, %

	Sugu		Vanus			Alg või põhiharidus	Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70		Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus	
Üldse mitte või 1-2 korda kuus	58	54	54	53	65	63	56	43	60	52	55	52	60	
Üks või mitu korda nädalas	42	46	46	47	35	37	44	57	40	48	45	48	40	

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Üldse mitte või 1-2 korda kuus	48	55	57
Üks või mitu korda nädalas	52	45	43

Tabel 8.4. Liikumisharrastust pärsib sobiva asukoha puudumine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Alg- või põhiharidus	Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70		Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus	
See kindlasti	35	31	35	25	41	37	35	19	44	32	26	32	34	
Ka see	13	20	22	18	5	18	16	16	13	19	20	13	20	
See kindlasti mitte	52	49	43	57	54	45	50	65	43	50	54	55	47	

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	28	50	29
Ka see	12	29	13
See kindlasti mitte	61	21	58

Tabel 8.5. Liikumisharrastust pärsib selle kallis hind (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus
See kindlasti	20	25	16	25	30	19	25	26	15	24	29	20	24
Ka see	34	31	35	29	35	42	35	0	46	32	23	30	35
See kindlasti mitte	46	44	49	45	36	39	40	74	39	44	48	50	40

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	30	24	19
Ka see	35	23	36
See kindlasti mitte	35	53	45

Tabel 8.6. Liikumisharrastust pärsib harrastuskohta jõudmiseks sobiva transpordi puudumine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus
See kindlasti	17	18	15	18	22	14	23	10	22	20	11	22	14
Ka see	19	25	28	16	17	24	23	7	24	16	26	20	23
See kindlasti mitte	64	57	57	66	61	61	54	84	54	64	62	57	64

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	13	35	12
Ka see	20	20	20
See kindlasti mitte	67	44	68

Tabel 8.7. Liikumisharrastust pärsib vajalike vahendite puudumine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus
See kindlasti	16	24	11	29	22	25	17	15	17	24	17	23	16
Ka see	27	20	26	29	13	25	20	35	18	28	23	18	29
See kindlasti mitte	57	56	64	42	65	51	63	49	65	48	60	59	55

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	16	27	15
Ka see	13	25	32
See kindlasti mitte	71	48	53

Tabel 8.8. Liikumisharrastust pärsib huvipuudus, vähene viitsimine, väsimus või ajapuudus (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 30 päeva jooksul tegelenud liikumisharrastusega harvem kui üks kord nädalas), %

	Sugu		Vanus			Haridus			Ostujõud			Perekonnaseis	
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus	Kõrge	Keskmine	Madal	Ei ela kooselus	Kooselus
See kindlasti	42	33	40	32	42	39	37	30	51	39	27	44	32
Ka see	58	60	60	65	48	57	61	62	49	58	66	51	66
See kindlasti mitte	0	7	0	3	10	4	2	7	0	3	6	5	2

	Leibkond		
	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
See kindlasti	30	22	48
Ka see	67	70	50
See kindlasti mitte	2	7	2

LISA 9. SEKSUAALTERVIS

Tabel 9.1. Olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga uuringule eelnenud 12 kuu jooksul (vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Jah	23	7	28	10	3	15	18	10
Ei	77	93	72	90	97	85	82	90

Tabel 9.2. Kondoomide kaasas kandmine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati või enamasti	51	12	54	16	0	66	37	0
Harva või mitte kordagi	49	88	46	84	100	34	63	100

Tabel 9.3. Kondoomi kasutamine (vastasid ainult need, kes olid uuringule eelnenud 12 kuu jooksul olnud seksuaalvahekorras juhupartneriga), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Mitte kordagi või harva	51	66	34	100	100	35	65	58
Enamasti või iga kord	49	34	66	0	0	65	35	42

Tabel 9.4. On olnud sunnitud astuma seksuaalvahekorda vastu tahtmist (vastasid ainult need, kes on kunagi olnud seksuaalvahekorras), %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Ei	100	87	96	89	97	96	92	94
Jah	0	13	4	11	3	4	8	6

LISA 10. TURVALISUS JA OHUTUS

Tabel 10.1. Kodukoha turvalisus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Turvaline	88	89	87	89	90	92	85	87
Ei ole turvaline	12	11	13	11	10	8	15	13

Tabel 10.2. „Kui julgelt te ennast tunnete, käies üksinda väljas oma elukohas pärast pimeduse saabumist?“, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Kindlalt	83	54	66	75	65	79	60	64
Ebakindlalt	17	46	34	25	35	21	40	36

Tabel 10.3. Jala kooli või tööle mineku ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	92	87	94	91	78	88	83	93
Ohtlik	3	4	3	4	1	6	4	1
Puudub selline võimalus	5	9	2	5	21	7	13	6

Tabel 10.4. Sõidutee ületamise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	80	85	82	86	77	82	77	84
Ohtlik	20	13	18	14	18	18	23	13
Puudub selline võimalus	1	2	0	0	5	0	0	2

Tabel 10.5. Jalgrattaga sõitmise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	73	68	81	65	58	73	72	65
Ohtlik	26	26	19	33	29	24	18	33
Puudub selline võimalus	1	6	0	2	13	3	11	2

Tabel 10.6. Parkide ja haljasaladel jalutamise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	88	88	92	92	74	93	88	84
Ohtlik	6	4	6	1	7	3	3	8
Puudub selline võimalus	6	9	2	7	19	5	9	9

Tabel 10.7. Mänguväljakute kasutamise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	87	87	92	88	74	89	83	88
Ohtlik	2	2	4	1	0	5	0	2
Puudub selline võimalus	11	11	5	11	26	6	17	11

Tabel 10.8. Veekogudes ujumas käimise ohtlikkus, %

	Sugu		Vanus			Leibkond		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Ilma lasteta	Alaealiste lastega	Täisealiste lastega
Ohutu	65	47	59	61	45	61	43	59
Ohtlik	17	14	23	12	7	14	21	15
Puudub selline võimalus	19	38	18	28	48	25	36	27

Tabel 10.9. Helkuri kandmine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati ja enamasti	69	85	72	83	78	69	79	86
Harva ja üldse mitte, ei liigu pimedas	31	15	28	17	22	31	21	14

Tabel 10.10. Autojuhina turvavöö kasutamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati	80	65	72	76	70	62	76	85
Mitte alati, ei sõida autoga	20	35	28	24	30	38	24	15

Tabel 10.11. Kaassõitjana esiistmel turvavöö kasutamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati	90	97	90	93	98	92	92	98
Mitte alati, ei sõida autoga	10	3	10	7	2	8	8	2

Tabel 10.12. Tagaistmel turvavöö kasutamine, %

	Sugu		Vanus			Haridus		
	Mees	Naine	15-34	35-54	55-70	Alg- või põhiharidus	Keskharidus	Kõrgharidus
Alati	70	69	68	62	83	74	68	63
Mitte alati, ei sõida autoga	30	31	32	38	17	26	32	37